

Motif

Motif Halk Oyunları Derneği Dergisi Yıl:1 Sayı:2

DERİ SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ

Eşref ve Necmettin BAYKAL

Ziya Gökalp Mahallesi
Zübeyde Hanım Caddesi
No: 60/A Zeytinburnu / İstanbul
Tel: 0.212 664 08 47 546 30 41
Fax: 0.212 558 85 10

Motif

Halk Oyunları Eğitim Derneği Dergisi

Yıl : 1 Sayı : 2

Ekim 1995

İmtiyaz Sahibi

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği Adına

M.Zeki BAYKAL

Yazı İşleri Müdürü

H.Bayram GÖKHAN

Haber Müdürü

Hasan ÖZTÜRK

Yayın Koordinatörü

Osman BAYSAL

Reklam Müdürü

Sacide GÜNGÖR

Halkla İlişkiler Müdürü

Halime ÖZTÜRK

Haber ve Araştırma Gurubu

Seda DURAN

Derya BARTLI

S.Ahmet ÇORUH

Sanat Danışmanı

Doç.Dr. Şenel ÖNALDI

Hukuk Müşavri

Av. Zeycan KÜTÜK

Yayın Kurulu

Ümit AKYÜZ

Ökkeş KAPUCU

Adnan SEVİNÇ

Necip BALCI

Dizgi -Grafik - Mizampaj

Saydam Ajans

Teknik Koordinasyon

İlhan AKKAYA

Baskı.....Kardeşler Matbaacılık

CiltÖzdemir Cilt Evi

Yönetim Yeri :

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği

Fevzipaşa cad. No:124 Atikali

Fatih / İSTANBUL Tel : 531 61 68

Basım-Yayın Koordinasyon:

Saydam Ajans

Boyacı Ahmet sok. Nuribey Han K:2

No: 209 Çemberlitaş / İstanbul

Tel : 517 67 24 638 80 93

İçindekiler

- 2 **Başyazı**
Zeki BAYKAL
- 3 **Türk Milleti ve İslamiyet**
Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ
- 4 **Halk Oyunlarının Önemi**
Doç. Fikret DEĞERLİ
- 6 **Ülkemiz halk oyunlarının farkı**
Doç. Dr. Şenel ÖNALDI
- 8 **Aşık İsmail Azeri (Cengiz)**
Derya BARTLI
- 10 **Yaşayan Eğin Düşünleri**
Y. Doç. Burhan TARLABAŞI
- 14 **Gobustan Yallısı Oyunu**
Ekber YAŞILYURT
- 16 **60 sene öncesinden günümüze**
Z. Serpil AYTAÇ
- 17 **Yöresel Yemeklerimiz -Özbek Pilavı-**
Sacide GÜNGÖR
- 18 **Siirt Yöresi -Eğlenceler ve Halk Giysileri-**
Niyazi ENGİNSU
- 20 **İbnülemin Mahmut Kemal Bey'in Vasiyeti**
Ahmet BAYSAL
- 22 **Halk Çalgıları -TAR-**
Alpay ÜNSAL
- 24 **Müzik ve Bilgisayar**
Haydar TANRIVERDİ
- 25 **HOYDER -(Halk Oyunları Yaşatma Derneği)-**
Hasan ÖZTÜRK
- 26 **Bibliyografya Çalışması**
Ahmet AYDIN
- 28 **Motif'den haberler**

Verimli ve Üretken Gençlere Saygı

Zeki BAYKAL

Çok zengin kaynaklara sahip olan ülkemizde her yönüyle güzellikleri yansıtabilmenin En İyi Şekli Nedir?

İşte bu güzellikler diyarı Türkiyemizde nasıl ki ekonomisinden tarımına, turizminden sanayisine kadar her alanda en iyi, en mükemmel hizmet aranıyorsa bizi biz yapan kültürümüze de sahip çıkıp, kültürel hizmetlerde de, iyi için çalışılmalıdır.

Bizler bu ülkenin yükselmesi, ilerlemesi için kendimize düşen görevleri en alası ile yerine getirmeye çalışıyoruz. Eğer bu bir görevse, üreterek, kaynak yaratarak en iyiyi ortaya koymanın gerekliliğini savunuyoruz.

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği başkanı olarak kültürümüz için yapmakta olduğumuz ve yapacağımız etkinliklerimizle ülkemize daha faydalı olacağımız kanısındayım. Daha açıkçası gönülden ve inanarak insanlarımıza verimli ve üretken olduğumuzu, toplum ve tüm bireyler için faydalı olmaktan öte bir amacımızın olmadığını tüm samimiyetimle buradan iletiyorum.

Gelişen bir Türkiye'de insanlarımızı verimliliğe alıştırmak zorundayız. Tüketici toplum olmak bizi her zaman alıştırmak zorundayız. Tüketici toplum olmak bizi her zaman köreltir. İşte bu sebeple insan ilk doğduğu andan itibaren tüm yaşamı boyunca üretici ve verimli olabilmek için kendisini sorumlu hissetmelidir. Bu sorumluluğun bilincinde olan herkes üretmeden yaşayabilmenin mümkün olmadığını kabul edecektir.

Günümüz Türkiye gençliği çok zeki ve zinde bir yapıya sahip. Bu gençliğe yardımcı olup, onların üretken ve verimli olmalarını sağlayabiliriz. Biz Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği olarak bütün bu gençlere folklor aşkını aşılıp, folklor camiası içinde ileri seviyelerde kültürel değerlerimizi anlatarak yardımcı olmayı amaçladık. Çünkü biz gençlerimizi dejenere etmeden topluma ve ülkesine faydalı olmalarını sağlamak zorunda olduğumuzu biliyoruz.

Türk toplumunun dejenere olmuş bir toplum olmadığını, asil ve kültürlü olduğunu tüm dünyaya bu hareket ve çalışmalarımızla kanıtlamak ve bu doğrultuda maddi ve manevi her türlü fedakarlığa açık olduğumuzu Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği ve başkanı olarak belirtmeyi bir görev sayıyoruz.

Saygılarımla,
Başkan Zeki Baykal

Türk Milleti ve İslamiyet

Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ

İstanbul Üniversitesi

İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ

Türklerin tarihin en eski milletlerinden birisi olduğu ilmen bilinmektedir. Milletimizin tarihi, geçmiş bulunduğu uzun seyir içinde, incelendiği zaman, Türklerin bazı temel değer ve hususiyetlere daima sahip oldukları, hayatlarında onlara ön planda yer verdikleri görülmektedir. Bu hususiyetlerin önemli bir kısmı manevi, kültürel ve medeni hayata aittir. Türk boylarının yüce dinimiz İslamiyet'e kendiliğinden isteyerek girmeleri işte büyük ölçüde bu sosyal bünye özelliği ile açıklanabilir. Bu tarihi gerçeği inkar ederek, milletimize İslamiyet'in kafalar kesilerek zorla kabul ettirildiğini ileri sürmek ancak ideolojik saplantıda olan kişilerin yapabileceği bir boş iddiadır. İşte tarihi bir dönüm noktasından sonra milleti - mizle İslamiyet tam manası ile bütünleşmiş ve ayrılmaz bir vahdet ortaya çıkmıştır.

Artık bütün dünyada Türklük de - yince İslamiyet hatıra gelmekte ve Türk coğrafyası içinde de müslümanlardan bahsedilince, Türk milleti ve topluluklarının söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Bu tarihi ve sosyal gerçek, açıkça ortada iken,

hala komiteci ikelliğinden kurtulamamış bazı Balkan devletlerinin ve eski yeni inkarcıların Türklüğü ve Müslümanlığı birbirinden sun'i bir şekilde ayırmaya çalışarak bu ülkelerdeki Müslüman Türkleri sadece "Müslüman" sıfatları ile vasıflandırıp bunların aslen "Bulgar", "Yunan" veya başka bir etnik yapıdan geldiklerini sanki tarihi bir gerçekmiş gibi bir dünya ilim muhitlerine ve kamu efkârına sunmaya kalkmaları, ileride oynamayı düşündükleri şeytanca rolün sadece şimdiki bir girişi olarak görülmektedir. Bugün dinlerine bağlı olarak yaşayan Balkanlar'da ve diğer yerlerdeki müslüman Türkler'i, şayet kendi hesaplarınınca Türk'lük kimliklerinden koparabilirlerse, yarın onların evlatlarına "Siz esasen Türk değilsiniz, Yunan veya Bulgar asıllısınız, sizi Osmanlılar zorla Müslüman yaptı, şimdi asil dininize dönebilirsiniz" diyerek şeytani hedeflerine varmak istemektedirler.

Büyük ecdadımız Osmanlıların engin imani hoşgörülerini ve idare ettikleri azınlıklara tanıdıkları iman hak ve hürriyetleri yanında bu "komiteci devletler" in vahşi "asimilasyon" hedefleri ve dinimize karşı olanların iftiralari ne kadar çirkin ve zavallı kalıyor.

Türk coğrafyasının bütün diğer bölgelerinde Kırım'da, Ural'da, Kafkaslar'da, Azerbeycan ve Türkistan'da olduğu gibi, Balkanlar'da ve Anadolu'da Türklük ve Müslümanlık sıfatları birbirinden ayrılmaz. Bunlar milletimizin kimliğini meydana getirmektedir. Bunları önce birbirinden ayırıp, sonra tek tek yok etmek ve arkasından da

diğer Türkleri Türkiye'den manen ve kültürel olarak koparmak isteyenler, gerçekleşmesi imkansız bir hayalin peşinde olduklarını idrak etmelidirler. Milletimizin nerede olursa olsun, ister ekseriyet ister ekalliyet toplulukları halinde bulunsun, "Müslüman Türk" kimliğini ortadan kaldıramazlar. Asırlık Çar despotluğundan sonra 70 yılı aşan karanlık komünizm totaliterizmi ve zulmünün bu hayali gerçekleştirmede ve sonunda hakikati kabul ettiği bütün dünyanın gözleri önündedir.

Yüce kitabımız insanların boylar ve kavimler halinde yaratıldığı gerçeğini bize göstermektedir. Kutsal kitabımızda bizlere bir şeyler hatırlatılıyor ve öğretiyorsa, bundan alınacak dersler, çıkarılacak neticeler vardır.

Milli kimliğimizi meydana getiren temel unsurlardan herhangi birini dışlamanız mümkün değildir. Türk milletini İslamiyetten soğutup uzaklaştırmak isteyenler misyoner ve bölücülerin ekmeğine yağ sürmekle meşguldürler. Bunların "laikliği" bir mücadele aracı olarak kullanmaları kimsenin gözünden kaçmıyor. Sağduyulu halkımızı aldatamıyacaklardır. Milletimiz bunlara teveccüh göstermeyecektir.

Bu vesile ile Motif Halk Oyunları Derneği'nin çalışmalarının ve yayınlarının milletimizin teveccüh göstereceği bir doğrultuda olmasını diliyor ve kültür mirasımızı koruyan ve geliştiren gençlerin elinde olmasından dolayı duyduğumuz memnuniyeti dile getirmek istiyorum.

Motif Dergisine, Derneğe ve değerli gençlere başarılar diliyorum.

TANITIM VE ARAŞTIRMA AÇISINDAN

HALK OYUNLARININ ÖNEMİ

Doç. Fikret DEĞERLİ

İ.T.Ü. Devlet Konservatuvarı Müdürü

Tanıtma ve araştırma açısından halk oyunlarının önemine baktığımız da tanıtma ve araştırma olarak karşımıza iki başlık çıkıyor.

Tanıtma açısından konuyu incelediğimizde önümüze çıkan değerleri iyi bilmemiz gerekir. Neyi tanıtacağız? Tanıtmak istediğimiz nedir? Bu soruların cevabını bulabilmek için folklorun doğuş kaynağı olarak gördüğümüz ilk insana gitmek gerekir.

İlk insanda bulunan içgüdüsel ihtiyaçlar insanların toplumsallaşmasını ve sosyalleşmesini sağlayan temel faktörleri oluşturmuştur. Bu içgüdüsel ihtiyaçlar beslenme, korunma duygusu ve arzusu gibi ihtiyaçlardır. İnsanlar bunları içgüdüsel olarak hissettikleri için yaşarlar.

Bunun gibi ilgi ve sevgi ihtiyacı da önemli temel ihtiyaçlardandır. Nasıl ki bebek daha doğar doğmaz ağlayarak karnının acıktığını içgüdüsel olarak gösterirse ilgi ve sevgi ihtiyacını karşılamak için de aynı tepkiyi gösterir.

İnsanda bu ilgi ve sevgi ihtiyacını doğuran insan yapısının psikolojik (ruhsal) özelliğidir. İnsanın bir de fizyolojik özelliği vardır. İnsanlar nasıl aynı fizyolojik özelliklere sahip değillerse ruhsal bakımdan da birbirlerinden farklı ve bağımsızdırlar.

Bu bağımsızlık insanlarda yeni bir düşünceyi meydana getirir. Ben ruhsal olarak bağımsız bir insanım. Düşüncemi, ruhsal olarak davranışlarımı ortaya koymak isterim. Bu ortaya koyuşta karşımda başka bir insanı ararım ki o kişiyi bulduğumda da ruhsal bağımsızlığımda meydana getirebileceğim düşünce tarzını,

Doç. Fikret DEĞERLİ

davranış tarzını ona aktarabileyim, ona gösterebileyim. İşte kişi ikinci bir insanı bulduğunda sosyalleşmenin ilk adımı atılmış olur.

İnsanın ruhsal bağımsızlığı sosyalleşmenin temel faktörlerinden birisidir. İnsanlar sosyalleşmeye başladıklarında önce birbirlerini tanımaya başlarlar ve böylece tanıma faktörü ortaya çıkmış olur. Tanıma düşüncesi insanların sosyalleşme ile birlikte içgüdüsel ihtiyaçları sonucu ortaya attığı her türlü duygu, düşünce ve davranış tarzlarının zamanla birtakım kurallara dönüşmesini sağlar.

Örneğin kişi beslenme ihtiyacını karşılamak için avlanıyor. Elde ettiği besinin dağıtımı önce gelişigüzel daha doğrusu kaba kuvvetin hakimiyetiyle oluyor. İlerleyen zamanda bu şekilde yürüyemeyeceği anlaşılıyor ve birtakım kurallar getirme zorunluluğu doğuruyor. Bu da herkesin yaşına göre bir pay şeklinde gerçekleşiyor.

Bu devrede toplumsal kurallar giri-

yor. Daha sonra ise bu parça benim şu parça senin kavgası başlıyor. Bu işin de bu şekilde olamayacağına ve bir reisleri olması gerektiğine karar veriyorlar.

Böylece yavaş yavaş toplumsal olmanın gerekleri ortaya çıkmaya başlıyor. İşte bu düşünceyle olaya bakmaya başladığımız zaman öyle bir noktaya gelinir ki her toplumun kendine özgü orijinal değerleri olduğu bir başka ifade ile halk kültürü dediğimiz kendiliğinden oluşan değerleri olduğu ortaya çıkar. Günümüzde bu orijinal değerlere "KÜLTÜR" adı verilir.

Halk kültürleri oluşunca iki toplumun da birbirlerini tanıma arzusu ortaya çıkar. İki toplumun birbirlerini tanıması için gerekli olan şeyler toplum değerleri olan düşünce tarzları, davranış tarzları, kuralları, prensipleri kısacası kültürleridir. Halk kültürleri o toplumun kimlik ve kişiliğidir. Folklorun tamamı da halk kültürünün kendisi demektir. Böylece toplumların birbirlerini tanımaları ancak folklor yoluyla mümkündür.

Nasıl ki insan kendini tanıtmak istediğinde kendi kişiliğinden, kendi kişisel değerlerinden bahsederse toplumu tanıtmak için de toplum değerlerinden bahsedip onları tanıtmaması gerekir.

Toplum değerleri de kültür varlıklarıdır. Kültür varlıklarını tanıtırken o toplumun giyim-kuşamını, müziğini, oyunlarını, yemeklerini takdim etmesi gerekmektedir. Çünkü bunlar kültür değerlerinin birer parçasıdır. Bunları takdim ederek kendini tanıtmış olur. Bu bakımdan folklorun gerçekten de tanıtım açısından

önemli bir yeri vardır. Hele hele günümüzde bu çok daha önemli bir yere sahiptir.

Çünkü artık teknolojinin bayağı ilerlediği bilgi çağı diye adlandırılan bir dönemde yaşıyoruz. Artık teknoloji sayesinde başka bir ülkedeki olayı bile anında izleyebiliyoruz. Bu da dünyanın küçülmesini sağlıyor.

Dünyanın küçülmesi ise toplumların birbirlerini tanıma arzularını hızlandırıyor. Toplumlar teknoloji bakımından geliştiler ve öyle bir noktaya geldiler ki insanların birbirlerini tanımaları da bir mecburiyet haline geldi. Bu nedenle bu dönemde tanıtma aracı olan folklor daha bir değer, daha bir önem kazanıyor. Fakat folkloru her dalıyla tanıtmak mümkün değil. Bu nedenle hemen karşımıza en kısa yoldan, en çarpıcı örneklerle tanıtma çıkar. O da özetle halk oyunlarıdır.

Halk oyunlarının birçok özelliği vardır. Halk oyunları çarpıcı bir görünüme sahiptir. İkincisi halk oyunlarının sanatsal boyutu fazladır. İçinde sanatsal özellik taşır. Her yaşta insanın oynayabileceği bir özelliğe sahiptir. Halk oyunları için özel bir ortam gerekmez. Çayırda da, tepede de, sahnede de, salonda veya bir odada da oynayabilirsiniz.

Diğer taraftan halk oyunları ortak değildir. Halk oyunlarında taklit ögesi çok fazladır. Hiç halk oyunlarını görmemiş birine oyun gösterdiğinizde o oyunu hemen orada oynayabilir.

Bu bakımdan halk oyunları ortak bir dil özelliği taşır. Birkaç insanın bir araya geldiğinde rahatlıkla taklit ederek hemen öğrenebileceği bir dildir. Bir dili hemen öğrenemezsiniz. Ama halk oyunları böyle değildir.

Bir de insanların el ele, omuz omuz olmalarının getirdiği bir ruhsal ve fiziksel yakınlaşma vardır. Böylece insanlar arasında kaynaşma artar. Kaynaşma arttıkça dostluk gelişir ve kuvvetlenir. Bu da tanıtımı arttırır. Bir insanı karşıdan bak-

Halk oyunları çarpıcı bir görünüme sahiptir.

İkincisi halk oyunlarının sanatsal boyutu fazladır.

İçinde sanatsal özellik taşır. Her yaşta insanın oynayabileceği bir özelliğe sahiptir. Halk oyunları için özel bir ortam gerekmez.

Çayırda da, tepede de, sahnede de, salonda veya bir odada da oynayabilirsiniz.

tığınızda tanıyamazsınız. O kişi size yaklaştıkça onu tanımaya başlarsınız. El ele tuttuğunuzda ise fiziksel bir elektriklenme hissedersiniz. İşte halk oyunları bunları sağlar. Dolayısı ile halk oyunlarının tanıtım bakımından önemli bir yeri vardır ve bu önem günümüzde gittikçe artmaktadır.

Araştırma açısından konuyu incelediğimizde ise halk kültürümüzün ilk insandan bu yana değişerek ve gelişerek geldiğini görürüz. Halk kültürümüz bütün hayatımızı kapsayan konulardır. Bu

Bir de insanların el ele, omuz omuz olmalarının getirdiği bir ruhsal ve fiziksel yakınlaşma vardır. Böylece insanlar arasında kaynaşma artar.

Kaynaşma arttıkça dostluk gelişir ve kuvvetlenir. El ele tuttuğunuzda ise fiziksel bir elektriklenme hissedersiniz. İşte halk oyunları bunları sağlar.

nedenle bütün modern bilimlerin temelinde folklor yani halk kültürü vardır.

Örneğin modern hukukun temelinde halk hukuku, örf ve adetler yatar. Ekonominin temelinde halk ekonomisi vardır. Eczacılığın temelinde halk ilaçları yatar. Bu nedenle hemen hemen bütün değerlerin, bütün modern bilimlerin temelinde halk kültürü bir temel, öz teşkil etmiş ve oradan hareketle moderne ulaşılmıştır.

Hala günümüzde hukuk olduğu, kanunlar olduğu halde zaman zaman içtihatlarla başvurularak karar verilir. Bu da bize modern bilimlerin temelindeki halk kültürünün gelişen teknoloji içerisinde eriyip yok olması için araştırma yapma zorunluluğunu doğurur.

Araştırma yapıp inceleyeceğiz ve onun özündeki değerleri ortaya koyacağız ki ileride modern bilimlerde ondan rahatlıkla istifade edebilelim, onu kullanabilelim. Araştırma yapmazsak gelişen teknoloji ile birbirlerine yaklaşan insanlar sonucunda kültür değerlerimiz kaybolacak ve eriyip gidecektir. Araştırma yapıldığı takdirde araştırılan malzemeler ileride incelenecek, üzerine çalışmalar yapılacaktır, bir takım sonuçlar ortaya konacak ve böylece bilimsel çalışmalar yapılacaktır.

Halk kültürü bizim için bir kaynaktır. Kaynağı korumanın tek yolu ise araştırma yapmaktır. Bu bakımdan da araştırmacılık folklorlarda büyük bir önem taşır.

Araştırmacılığın temelinde derlemcilik de vardır. Bu açıdan araştırma ve derleme folklor içinde iki unsur olarak karşımıza çıkar.

Sonuç olarak gerek araştırma, gerekse tanıtım folklor içerisinde bu kadar önemli bir yere sahipse bu iki unsuru folklor bakımından derlendirdiğimizde sonuçları istediğimiz noktaya ulaşabilir.

Kişisel Görüşme: Fikret DEĞERLİ İST.1995

Hazırlayan Halime Öztürk

Ülkemiz halk oyunları ile diğer ülkelerdeki oyunlar arasında ne gibi farklılıklar vardır ?

Doç. Dr. Şenel ÖNALDI

İ.T.Ü. T.M.D.K. Çalgı Yapım Bölümü Başkanı

Doç. Dr. Şenel ÖNALDI

Dünyanın hemen her ülkesinde halk danslarının varlığı şüphesizdir. Ancak, her ülkedeki güzelliklerin yanında, ülkemizdeki zenginlik folklor bakımından oldukça zengin ve farklıdır. Bu farklılıklar, özellikle Türk Müziği ve Halk Oyunlarımızda daha da çok göze çarpmaktadır. Binlerce tür ve çeşide sahip bir milletiz. Farklılıktan amaç da budur zaten. Yoksa renk, biçim, kıyafet, müzik ve çalgı aletleri yönünden o kadar ayrıcalık göstermemektedir. Bunun sebebini de Türk'ün Orta Asya'daki göçlerinden sonra, bu uçsuz bucaksız kültürünü gittiği bölgelere taşıyıp, tanıyıp, benimseterek, etkilemiş olması inancına bağlayabiliriz.

Bunu daha açıkça ifade edebilmek için, bir gösteriden söz etmekte yarar vardır.

Geçen ay, Tekirdağ'ın SARAY ilçesi ve BÜYÜK YONCALI beldesinde, Ukrayna ve Romen HALK DANSLARI TOPLULUĞUNU izledik.

Her zaman kültür hizmetlerinde sınırlanmayan ANADOLU FOLKLOR VAKFI'nın organizasyonu sayesinde topluluklar getirtilmişti.

Sayın genel sekreter **Cengiz Veznikli**'nin yönettiği organizasyon içinde, Saray ve Büyükyoncalı'da bu gösterilerden gereken kısımetini almıştı. Bu arada böyle bir kültür hizmetine, her türlü finansmanı sağlayan, yabancı topluluğu ağırlayıp hoşnut bırakan, Saray Belediye Başkanı Sayın **Erdoğan KAPLAN** ve Büyükyoncalı Belediye Başkanı Sayın **Necati SEZER**'in gösterdiği Türk'e yakışır misafir-perverliği de unutmayıp, hesaba katarak, onlara Türk milleti adına şükranlarımızı sunmayı bir borç saymalıyız.

Böyle davranışlar, yabancılara karşı milletimizin ne tür bir yapıya sahip olduğunu, çabucak empoze eden davranışlardır.

Halk dansları topluluğu, koreografi yönünden, topluluk üyelerinin kültür seviyelerinin yüksek oluşu bakımından ve yakışıklılıkla güzellikleri yönünden tartışılmaz bir topluluktur.

Görevlerinde de oldukça titiz ve ciddi.

Her gurubun bir başkanı ve koreografi vardı. Ukrayna'nın "KOMİNİTSKA

PODOLSKİ" adlı gurubunun başkanı Datiana Timoşento olup, koreografi da Vera Petrovna idi.

Bu gurup, 1956'da kurulmuştu. Fransa, İtalya, Bulgaristan ve şimdilik olmak üzere Türkiye'de gösterilerini vermişti.

Ukrayna halk dansları, Moldova, Maontain, Bukovina, Padolien ve Güney-batı olmak üzere beş bölgeyi temsil edebiliyordu.

Ancak burada çok az bir bölgeyi temsil edebildiler. "Barbara=Bir kız adıdır", "Den Camp=Kaldırmak", "Gapak=Erkek oyunu" ve "Pollika" gibi oyun türlerini sergilediler.

Usulleri üç ve dört zamanlı olup, batıya tarz olan ritim şekillerinden daha çok tiryoleliydi. Bizim marşlarımızdan birinin müziğine benzer bir müzikle ayrı bir oyun gösterdiler. Müzikleri kuzey-batı ülkelerinin müziklerine çok benziyordu. Oyunlarında ise, Balkan figürleri ağırlıktaydı. Türk kasabı ve Horalarını andıran görüntü ve figürlere sıkça rastladık.

Kıyafetleri beş bölgeye göre çeşitli arzetmesine rağmen, burada tek bir kıyafet kullandılar. Kıyafetleri kırmızı

ve beyaz renklerden olmak üzere, işlemeyen yoksun ve tek düze bir kıyafetti.

Gurup başkanlığını Tarih öğretmeni olan Konstantin Tudor'un, Dimiro Savu'nun da koreografliğini yaptığı Romanya "KALARAŞI GURUBU" 22 dansörle yedi oyun sergilediler. Romanya'da da halk dansları yedi rejiondan oluşuyor.

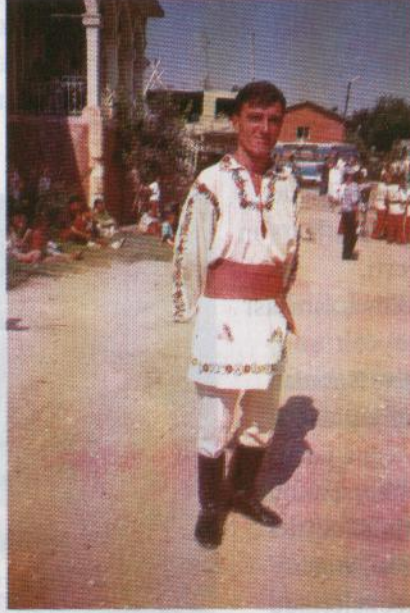
"VOLTEYNA", "OAS", "MUMTENIA", "MOLDOVA", "DOBIOGEA=Karadeniz", "BANAT=Yugoslavya yakını" bölgelerinden teşekkül etmiştir. Böylece kıyafet, oyun ve müzik yönünden daha çok çeşit arz etmektedir.

Kalarişi gurubu 1975 de kurulmuş. Halk çalgılarında "SİMBALON (santura benzer bir çalgı)", "Büyük ve

Küçük YAN FLÜT", "KEMAN", "VİOLA" ve "PAN FLÜT" kullanılmaktadırlar. Pan flüt, menşei itibariyle Türk çalgısı olmasına rağmen, üzümlere belirtelim ki ülkemizde bu çok güzel aletin çalıcıları maalesef yoktur. Bu çalgımıza da diğer aletlerimiz gibi sahip çıkmamızda yarar görmekteyiz.

Çalgı gurubundaki pan flütü çalan sanatçı, gerçek anlamıyla şahaneydi.

Zamfir'i aratmayacak derecede güzel çalıyordu. Onu ayrıca tebrik etmek istiyorum.

Çalgı gurubunun maestrosu olan Gruia TUDOR, kemanını çok sağlam çalan ve konuşuran bir sanata sahipti. Çalgı gurubu, müzik ziyafetinin doruk noktasında vereceğini vermişti. Gurupça "Üsküdar giderken" ezgisini de çalarak bizlere jestlerini gösterdiler. Yöre ezgilerini seslendiren Ses Sanatçıları da ipek gibi bir sese sahiptiler. Oyuncular, her biri birbirinden güzel ve en iyi icraçılardı.

Onlara hayran kalmamak elden gelmiyordu. Romenlerde de bizde olduğu gibi eskilerde kadın erkek ayrı oyunlar oynanıyordu. Ancak

zaman içinde, bizdeki gibi kadın erkek karma oyunlar oynamaya başlamışlardı.

Oyunları, figür yönünden bizim oyunlarımıza daha çok benzerlik gösteriyordu. Söz gelimi, nerdeyse ARTVİN HORONU'nu seyrederek gibiydik. Karadeniz oyunlarının canlılığını ve ayak çarpmalarını, KAFKAS OYUNLARI'nın atraksiyonlarını görüyorduk.

Romen kıyafetlerinde, bizdeki işlemlere daha çok rastladık. Özellikle Türke has motiflerdeki simetrik esas, onların kıyafetlerinde de görünüyordu. Mavi ve şeffaf elbiseler üzerine işlenmiş harika motifler göze çarpmaktaydı.

İşte farklılık, müziklerinde oluyordu. Ama figürleri, ayak basmaları, diz kirmaları, dönüşleri, dik duruşları, çömelmeleri, koldan bağlanmaları, ellerindeki çomaklarla oynamaları, bize SİLİFKE, EDİRNE KIRK-LARELİ, TRABZON, ARTVİN oyunlarını hatırlatıyordu.

Kulaklarımızı müziklerine kapatarak oyunlarını seyretmiş olsaydık, bizim figürlerden çok farklı olmadıklarını rahatlıkla görebilirdik.

AŞIK İSMAİL AZERİ (CENGİZ)

Hazırlayan: Derya BARTLI

1928 yılında Azerbaycan'ın Tebriz şehrinde doğdu. 12-13 yaşlarında ailesiyle Türkiye'ye gelerek Kars'ın Tuzluca kazasının Sürmeli köyüne yerleşti.

18 yaşında iken amcasının kızına aşık olmuş, amcası vermemiştir. Bir süre sonra başka bir köyden muhtarın kızına aşık olur ve peşine düşer. Buradan da sevgisine çare bulamayan Azeri, askere gider. Asıl mesleği manifaturacıdır. Yirmi yaşına kadar baba mesleğini sürdürmeye çalıştı fakat başarılı olmadı. İçinde oluşan aşk kaynağı ile Aşık İsmail Erdener'den aşıklığı öğrenen İsmail Azeri, Aşık Muharrem ile birlikte Iğdır'daki köy meclislerinde çalıp söylemeye başladı.

1950'li yıllarda İstanbul'a gelerek bir yandan hayatını kazanırken diğer yandan da Şemsi Yastıman'dan bağlama dersleri aldı. Bu arada, Isparta'da halıcılık yapan Cafer Ağa'nın kızına aşık olup onunla evlendi. Şimdi eşi ve dört çocuğuyla rahat ve mutlu bir hayat yaşamaktadır.

Şiirlerinde, her gördüğünü her güzeli Karacaoğlan gibi sevdiğine benzeter. Çünkü; bir güzeli, bir insanı tarif etmek belli bir noktada biteceğinden sevgisini bütün insanlara yansıtarak duygularını dile getirmektedir. Memleket sevgisi ve sosyal olgulara da değişen İsmail Azeri sevgi, hoşgörü, kardeşlik gibi birçok güzel duyguları da şiirlerinde işlemektedir. Başta Konya'daki Türkiye Aşıklar Bayramı olmak üzere birçok yerde özellikle güzellikle, atışma ve espirili türkü dallarında birincilikler aldı. Onun için Gültekin Samancı ve Ahmet Kabaklı gibi büyüklerimiz "Ölüyü güldürecek kadar kabiliyetli" demektedirler. Şiirleri henüz bir kitap halinde toplanamadı. 1993 yılında Orta Asya Türk Cumhuriyeti'ne davet edilerek ziyarette bulundu. Halen yurt içi ve yurt dışında düzenlenen birçok festivale katılmaktadır.

**Yar yüzünden divaneyim deliyim
Ah çekip ağlarsın bu deli gönül
Her yana gitsem derdim bitmiyor
Ah çekip ağlarsın bu deli gönül**

**Aşkım çok derindir sevda bitmiyor
Gönlüm seninledir hemen atmıyor
Aklım yetiyor ama gücüm yetmiyor
Ah çekip ağlıyor bu deli gönül**

**İsmail'im derdim dedim birine
Eğer ben olsaydım senin yerine
Deli gönül daha inmedi derine
Ah çekip ağlıyor bu deli gönül**

İnsanlar hayatları boyunca maddi ve manevi birçok beklentiler içine girer. Bu beklentiler sonucunda kimi zaman üzülmür kimi zamanda seviniriz. İşte, aşığımız da bu konudaki duygularını şöyle dile getirmiş:

Ellibeşte kayıp ettim sırayı
Altmışımda bulamadım çareyi
Yetmişimden sonra gelen parayı
Arama da deli gönül arama

İster oğlun olsun isterse kızın
Yuvam bozuk ise iğ olmaz yüzün
Evdeki avrada geçmezse sözün
Arama da deli gönül arama

Sekseninde acı gelir dizine
Çoluk çocuk bakmaz olur yüzüne
Ne oğluna güven ne de kızına
Arama da deli gönül arama

İsmail boşuna görme rüyayı
Vadesinde sormadınsa yarayı
Doksanından sonra köşkünü sarayı
Arama da deli gönül arama

Onun şiirlerinin başlıca temalarından biri de insan sevgisidir. Bakalım insanlara olan mesajında aşığımız ne diyor: "Bütün sözlerim içinde geçen hoş konuşmak, güzel güzel tanışmak insanlar için en güzel samimiyet ve sevginin en güzel temel taşıdır. Samimiyet insanlara her şeyi getirir. Saygıyı getirir, sevgiyi getirir, ortadaki kırgınlıkları kaldırır. Gülmenin manası çok büyüktür. Güzel yüze çatık kaşlılık hiç yakışmaz. Daima insanların dilinde, sevenlerin gönlünde sevgisi, saygısı, öyküsü yaşar. İnsanlık var iken insanca yaşa! Sevgiye, saygıya hep koşa koşa.."

Ağlayıp sızlayıp kendine kıyma
İnsanlığı sev de insanca yaşa
Yoksulum düşünüm canını sıkma
İnsanlığı sev de insanca yaşa

Dedikodu demek ne kar getirir
Yalancılık yer yer seni bitirir
Asıl olan bir kararda oturur
İnsanı sev de insanca yaşa

Şuna buna çatsan çok yorulursun
Sadık olursan iyi görünürsün
Kötü söz konuşsan tez kırılırsın
İnsanı sev de insanca yaşa

İsmail, her yolda bir olmalıyız
Aşkare vermemek sır olmalıyız
Bazı bakar ama kör olmalıyız
İnsanı sev de insanca yaşa

HOŞGÖRÜ

Birlik beraberlik ne kadar güzel
İnsanlar her zaman hoş gör olmalı
Türkiyem'de hepimiz bir kardaşız
İnsanlar her zaman hoş gör olmalı

Güler yüzlü ol da gül gibi yaşa
Birlik beraberlik kardaş kardaşa
Vatanımız birdir tüm baştan başa
İnsanlar her zaman hoş gör olmalı

Asla uyma kötülük sözüne
Saygımız var gelinine kızına
İnsan olan her an gelir özüne
İnsanlar her zaman hoş gör olmalı

Analar bacılar saygımız size
Vatan emanettir bil hepimize
Güvencimiz gençler yarınlar size
İnsanlar her zaman hoş gör olmalı

Bu sözüm doğrudur haktır
Vatanım dünyada emsali yoktur
İster avukat olsun ister doktor
İnsanlar her zaman hoş gör olmalı.

Kişisel görüşme: İsmail AZERİ, İST. 1995

YAŞAYAN EĞİN (Kemaliye) DÜĞÜNLERİ

**KIZ İSTEME, SÖZKESME, NİŞAN, KINA GECESİ, DAMAT
HAMAMI, YÜZ GÖRÜMLÜLÜĞÜ, GÖRE, AĞIR EV ...**

Burhan TARLABAŞI

Y. Doç. Burhan TARLABAŞI

I.T.Ü. TMDK. Nefesli Sazlar Ana Sanat Dalı Başkanı

adet arasında çevre adı verilen altın ve beşibirarada kız tarafına götürür. Çevreyi alan kız tarafı, gelenlere "peksimet" ile birlikte şeker şerbeti ikram eder.

Nişanı müteakip, oğlanın anne ve babası, kız tarafını ziyaret ederek kahve içimi esnasında düğün gününü konuşup karara bağlarlar. Bu, genelde ilk ya da son bahar aylarına rastlar.

Oğlan evinin hediyelerine karşılık olarak da kız tarafı "kat" getirir.

Kız tarafının getirdiği kat, ertesi günü konukomşu, eş ve dosta birer birer gösterilir.

DÜĞÜN ZAMANI GELMİŞTİR. Düğüne davet, 10-15 gün evvelinden "çağırıcı" marifetiyle yapılır.

Geline verilen altın ve pahalı hediyeler diğer yörelerde olduğu gibi hiçbir zaman "başlık parası" karşılığı anlamını taşımaz. Başka deyişle Eğin'de başlık parası verme geleneği yoktur. Taraflar, dilerse söz kesmede ayrıca nişan gününü de konuşup karara bağlar

Bunca katlanılan zahmetlerden sonra merasime salı günü gelinin başına oğlan evinin getirdiği kına konması ile başlanır.

Üç gün üç gece sürecek olan düğün eğlencelerine her iki tarafta (salıyı çarşambaya bağlayan) "KINA GECESİ" ile başlanmıştır.

(Taraflar, düğünün başlangıcından sonuna dek disiplinli ve edepli olması için tüm tedbirleri özenle almış bulunmaktadır). Eğlenceler sürerken, oğlan tarafının düğünçileri yanlarına davul-zurnayı alarak kız evinin eğlencelerine renk katmak isterler. Gelinin el ve ayaklarına kına konacaktır. Gelin "Gınaya gel" türküsüyle ortaya konan bir sandalyeye oturtularak altın tas içinde kınası ezilir. Gelin, bir yandan müziğin burukluğu ile başını öne eğerek ağlar, diğer yandan el ve ayaklarına kına sürülür. Arkadaşları bu arada kulağına eğilerek "bahşişini almadan sakın elini açma" diye tenbihde bulunurlar.

Adet gereği, elti, kınaya elini uzatmayan gelinin avucunu binbir naz ile açarak içine bir altın koyar. Kınalanma işi bitmiş, sıra gelinin oynatılmasına gelmiştir. İki oda arasına çekilen perdenin arkasına çağrılan davul-zurna ile gelin ortada çevrelenerek oynatılır.

Diğer taraftan OĞLAN EVİNDEKİ EĞLENCELER de coşkuyla sürmektedir. Kız ve oğlan tarafının yakın büyükleri davetliler için açtıkları ayrı yerlerde tebrikleri kabul etmektedir. Taraflar, konuklarına zengin sofralar hazırlanmıştır.

Kesilen koyun ve keçiler geniş meydanlardaki kazanlarda kaynamakta. "Keşkek", pirinç pilavı ve nohut pişmekte, yoğurtlu çorba ve kızartmanın yanında ayrıca, konuk-

Evlenme çağına giren delikanlıya münasip görülen kız, ailesinden görücü usulü istenir. İsteyiciler, genel de oğlanın amca ve dayısı gibi yakınlarından oluşur. Kararlaştırılan günde, kız babasından istenir. İlk seferinde olumlu cevap verilmez. Kız babası daima işi ağırdan almak, nazlanmak hakkına sahiptir. Allah'ın emri Peygamberin kavliyle sonuçta kızı vermeyi münasip görmüşler ise buna evet anlamında oğlan tarafının getirdiği şeker şerbeti ezilerek gelenlere ikramda bulunulur. Söz kesilmiş geline değerli ziynet eşyaları hediye edilmiştir.

Ne var ki geline verilen altın ve pahalı hediyeler diğer yörelerde olduğu gibi hiçbir zaman "başlık parası" karşılığı anlamını taşımaz. Başka deyişle Eğin'de başlık parası verme geleneği yoktur.

Taraflar, dilerse söz kesmede ayrıca nişan gününü de konuşup karara bağlar. Nişanda, oğlan tarafı 5 ila 10

larca getirilen baklavalar da iştahla yenmektedir. Bol kepçe hazırlanan bu yemekler, ertesi günün konuklarına yetecek kadar fazladır. Ara dinlenmelerde, düğün sahipleri konuklarına ayrıca, fındık, siyah kuru üzüm, leblebi gibi eğlencelik adı verilen çerezler de ikram eder. Bu işi, yörenin espirileriyle ün yapmış, elleri büyükçe (cömert) kişiler üstlenir.

Yaşlılar, ayrı yerde hatıralarıyla kahvelerini yudumlarırken, bir yandan da "ince saz" adı verilen keman, cümbüş ve darbukadan oluşan saz heyeti eski yöre havalarını dinletir. Oysa, gençler yaşlılardan daha coşkulu ve farklı şekilde davul-zurna ile eğlenmeyi tercih ederler.

Bir yandan sürekli "Eğin kınası ile" "Of nana" havası çalmakta, diğer yandan sofranın orta yerinde bakırdan, büyükçe bir mangalda konuklara kahve ikram edilmektedir.

Zaman ilerlemekte, güneş batmak üzeredir. Davetlilerin halay çekeceği, hoplayıp zıplayacağı sağlam dam (yer) önceden belirlenmiştir. Davul-zurnanın ağır ağır çaldığı yöre havalarıyla "DAMDAKİ ŞÖLEN" başka deyişle "kına gecesi" tüm haşmetiyle başlamıştır. Önce çocuklarla, daha sonra da çalıştıkları yerlerden henüz dönen gençlerin hızlı katılımıyla eğlenceler giderek büyümektedir.

Komşu köyce mahallelerdeki davetli gurubu ise kaynak su başlarında eğlencelerini sürdürmekte, yaklaşan geceyi heyecanla beklemektedir.

Düğün saati gelmiştir. Ellerinde gemici fenerleriyle nara atarak, silah patlatarak yaklaşan davetlileri düğün sahipleri 150-200 metre ileriden neşeyle karşılayarak damın münasip yerlerinde ağırlar. (Gelenler içinde içkili olanların bulunmasına karşın hepsi de edeplidirler.)

Halay çekenleri, karşı evlerin pencerelerinden, yüzü örtülü kız ve kadınlar büyük ilgi ve hayranlıkla izlemektedirler. Eğlenceler esnasında, nahoş hadiselerin oluşmamasına azami ihtimam gösterirler. Şayet, ufak-tefek şeyler olmuşsa da bunlar,

etrafa sezdirilmeden anında halledilir.

Eğlenceler, gecenin tüm neşe ve güzelliği içinde sürüp gitmektedir. Davetliler bir yandan halay çekenleri seyrederken, bir taraftan da kendilerinin oyuna davet edilmesini beklemektedir. Ne var ki, davet

Ne var ki, davet edilmedikçe hiçkimse kendiliğinden halaya kalkmaz. Zira, halaya davet, oyuna girmek, başa geçmek, hele hele "çevre" kapmak gibi bir çok önemli yöresel kurallar (halay adabı) herkesçe bilinir

edilmedikçe hiçbiri kendiliğinden halaya kalkmaz. Zira, halaya davet, oyuna girmek, başa geçmek, hele hele "çevre" kapmak gibi bir çok önemli yöresel kurallar (halay adabı) herkesçe bilinir. Söz gelimi, sürdürülen şenliklere henüz iştirak eden bir kimse kendiliğinden, istediği an halay başına geçemez. Bunun için baş oyuncunun uygun zamanı

MÜZİĞİN, YÜKSELEN NAĞMELERİ, TARİFİ MÜMKÜN OLMAYAN SANKİ GİZEMLİ BİR İBADETİN ANLARINI YAŞATMAKTADIR. ESEN RÜZGAR BİLE YANAN MUMLARI SÖNDÜRMEKTEN ÜRKER GİBİDİR.

kollanarak kendisine çevrenin nazik bir şekilde uzatılmasını bekler. Ayrıca, herkes halay başı da götürmez. Zaten, yörenin merkez ve köylerindeki usta oyuncuları herkesçe bilinir. Bunların oyunları hayranlık ve ilgi ile izlenir.

Bu oyuncuların acemilere hocalık yapması, öğrenim açısından büyük önem taşır. Yeni oyuncular bu usta oyuncuların ayak figürlerini, tüm pozisyonlarıyla öğrenebilmek için birbiriyle "ciddik" (halay) tutmada adeta yarış ederler.

Başta geçen oyuncunun hangi havayı oynayacağını çalgıcılar bilir. Bu anda müziğin nağmesi derhal değişir. Şayet, hangi hava oynanacağı hatırlanamamış ise bu çalgıcının kulağına bir başkası tarafından usulca eğilerek aktarılır. Genelde, "Tek Ayak" ile başlanan Eğin halayları sırasıyla, "İki ayak, Kına, Sinanlı, Gecegü" ve diğer havalara geçilir.

Süregelen tüm şenlikler, gecenin en güzel saatlerinde doruk noktasındadır. Sıra damadın "kına oynama"sına gelinmiştir. Bu, düğünün en can alıcı, coşkulu, anlatılması güç geleneklerindendir.

Damat, sağdıç tarafından heyyy!!! sesleri arasında halaya getirilmekte, bir yandan da süslü özel tepsi içinde yanan, renkli mumlar ile bir köşede halaya girme zamanı için bekletilmektedir.

Damat "kına oynatmak" üzere halay başındadır. Kına sargılı eliyle yanan renki mumlarla "Bana bir yar olsun" havası halay çekmektedir.

Duyarlıklı müzik eşliğinde iki sıra halayı sürükleyen damat kına tepsisini çevre gibi dolaştırılmak üzere diğer oyunculara uzatır. Bahşişin bol olduğu, paraların ortalığa saçıldığı bu anlarda davul-zurnacı da çok mutludur. MÜZİĞİN, YÜKSELEN NAĞMELERİ, TARİFİ MÜMKÜN OLMAYAN SANKİ GİZEMLİ BİR İBADETİN ANLARINI YAŞATMAKTADIR. ESEN RÜZGAR BİLE YANAN MUMLARI SÖNDÜRMEKTEN ÜRKER GİBİDİR.

Saatler ilerledikçe, uzaklardan bir başka davetli gurubunun yaklaşmakta olduğu naralarından anlaşılır. Düğün sahibince, bunlar da ağırlanarak, ayrılan yerlerine oturtulur. Zaman geçtikçe davetlilerin arttığı görülür.

Gün ağarmakta, güneş doğmak üzeredir. Herkes oynamaktan, zıplamaktan bitap düşmüş, kimi çakılların, kimi de çayırın üzerinde uzanarak olduğu gibi uyuya kalmıştır. Sabaha kadar gözlerine bir damla uyku girmeyen davul ve zurnacı da iyicene hamşorlaşmıştır. Mahmurluklarını gidermek, ayrıca uyuyanları tatlı uykularından kaldırmak için hafif sestem "Sabahın seher vakti" havasını ağır ağır çalmaya başlarlar.

Sıra "Güveği hamamı"na gelmiştir. "Hamamın da kapısı keçeli vay" havası çalınmakta, bir yandan da göbektaşında, getirilen baklavalar iştahla yenmektedir. (Güveği hamamının amacı, damada boy abdesti aldırılmasının yanısıra ayrıca yorgunlukların atılması anlamını taşır.)

Hamam merasimi hitamında damat, şidi de sağdıç ile "güveği traşına" oturtulur. "Bana bir yar olsun" ve "Of nana" havalarıyla seramoni başlamıştır. Türlü şaka ve espirilerle sona eren bu merasimden sonra damat, sağdıç tarafından giydirilmek üzere ayrılan özel odaya alınır.

Damatlık elbisesi, en kaliteli (gız marka) kumaştan, yörenin bilinen usta terzisine diktirilmiştir. Damada elbisesi önce ceketin bir kolu ters çevrili giydirilerek birçok muzipliklerde bulunulur. Sağdıç damadı giydirdikten sonra, büyüklerinin ellerini öpmeye götürür.

Ne var ki, bu işten önce sağdıç, damadı kimsenin görmediği bir yerde bir süre saklar. Amaç, güveyi yakın takibe alan sayısız bahşişçilerden korumaktır.

Büyüklerinin elini öpen damat, sağdıç ile gelin alayını beklemek üzere birlikte gezintiye çıkarılır... GÜN PERŞEMBEDİR. Sıra gelinin baba evinden ayrılmasına gelmiştir. Gelin almayla gidecek olan düğünçiler yol hazırlıklarını tamamlamış, kadınlar mantın çarşafı içinde, yüzleri peçeli, gelinin ise cibinlikli atı hazırdır. Konvoy, çalınan "Hecibem" havasıyla kız evinin yolunu tutmuştur. Atlılar ve gençler davul zurna ile bir-

likte önde, kadın ve kızlar ise arkada (müzik eşliğinde) yürümektedirler. Yol boyu konaklamalardaki tüm ara eğlenceleriyle düğünçiler ilerlemekte, geçilen kayalar arasında davul-zurnanın oluşturduğu aksi seda ise insana apayrı bir haz tattırmaktadır. Kız tarafına yaklaşıldıkça, nara sesleri yükselmekte, silahlar patlatılır.

Gelin konvoyu mezarlığın etrafını dolanarak yollarına devam ederler.

Bunun anlamı "Ölümün dışında, kızın koca evinden başka gidebileceği hiçbir yerin olmadığı" gerçeğini yansıtmaktır.

makta, bol bol halaylar çekilmektedir. Buna, kız tarafıninkiler aynı şekilde cevap vermektedir. Düğün konvoyu, kız evi önündedir. Yol yorgunu konuklar, derhal ayrılan özel yerlerinde dinlenmeye alınarak, kendilerine şeker şerbeti ve peksimet (paçuk) ikram edilir. Bu arada damatın kardeşi, gelinin cibinlik poşisini çözerek kızın erkek kardeşine teslim eder.

Damat, sağdıç ile birlikte damın yüksekçe bir yerinde gelini beklemekte, ceplerinde ise gelinin başına serpiştirilmek üzere bolca bozuk maden para ile kağıtlı şeker bulunmaktadır.

Davul-zurna dışarıda kına havalarını çalmakta, içeride ise gelin, hanımların söylediği hüznü türkülerle hazırlanmaktadır. Nihayet, "Eşik üstünde durdum" havası ile gelin, baba evinden çıkmak üzeredir. Ev halkı, burukluk içinde bir köşeye sinmiş belli etmeden usul usul ağlamaktadır.

Kapı önünde, yüksek perdeden hüznü bir şekilde "kızardı gayalar"

havası sürekli çalınmakta, kadınlar da içeride "Anama deyinki gele yanıma" türküsünü tef çalarak söylemektedirler.

Gelin kardeş ve sağdıçının kolları arasında iki gözü iki çeşme cibinlikli atına bindirilir. Konvoy, harekete hazırdır. Hafiften çalınmakta olan "Eski kına" havası ile oğlan evine yürüyüş başlamıştır. En arkada gelinin çeyiz sandığı ile yatağı, katır sırtında kardeşi tarafından emniyetli biçimde taşınmaktadır.

Yol boyu müzik ve coşkulu eğlenceler başlamış, sıkça halaylar çekilip, uzun hava ve türküler okunmaktadır. Uzunca yolların bu eğlenceli yürüyüşlerinde arada, ayılan bayıllar da olur.

Gelin atının yanında, kızın kardeşi, amca ya da dayısı (yaya olarak) yürümekte, atın başını ise varsa kızın erkek kardeşi ya da yeğenlerinden biri çekmektedir.

YOL BOYU, RASTLANAN MEZARLIKLARDA MÜZİK DERHAL KESİLEREK BU YERLER SESSİZCE GEÇİLİR. Bazen gelin konvoyu mezarlığın etrafını dolanarak yollarına devam ederler. Bunun anlamı "Ölümün dışında, kızın koca evinden başka gidebileceği hiçbir yerin olmadığı" gerçeğini yansıtmaktır.

Konvoy oğlan evine yaklaşmakta iken yolun en dar yerinde ok atılarak kesilir. Başka deyişle, düğünçilerin önü, damatın samimi arkadaşları tarafından "OK" ile kapatılır.

Konvoy, oğlan evine iyicene yaklaşmıştır. Damat, sağdıç ile birlikte damın yüksekçe bir yerinde gelini beklemekte, ceplerinde ise gelinin başına serpiştirilmek üzere bolca bozuk maden para ile kağıtlı şeker bulunmaktadır.

GELİN, KOCA EVİNİN ÖNÜNDEDİR... Damat ile sağdıç madeni para ve şekerlemeleri konvoyun üzerine serpiştirmekte, özellikle de gelinin başındaki fese isabet ettirmek gayreti içindedir. Çocuklar, bunları bağırıp çağırarak sevinçle kapışlarıyla, kapıya çakılan çivi üzerinden atlatılmakta, diğer yandan da adet gereği kaynanasının koltuğu altından geçirilmektedir.

♩: 132

PINGAN KINASI (Yol havası)

Kemâliye(Eğın)

Musical score for Pingan Kinasi (Yol havası) in Kemâliye (Eğın) style. The score is written in 9/8 time and B-flat major. It consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 9/8 time signature. The music features a series of eighth notes and quarter notes. The second staff includes a trill (tr) above a note. The third staff ends with a double bar line and the word "Son." below it. The fourth staff includes a sharp sign (#) above a note and two trills (tr) above notes. The score concludes with a double bar line and a fermata symbol.

YÖRESİ

EGE

ZEYBEK

NOTAYA ALAN

YAŞAR AYDAŞ

Musical score for Zeybek in 9/4 time and B-flat major. The score is written in 9/4 time and B-flat major. It consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 9/4 time signature. The music features a series of eighth notes and quarter notes, with some triplets indicated by a '3' above the notes. The second staff includes a double bar line and a sharp sign (#) above a note. The third staff ends with a double bar line and a fermata symbol.

GOBUSTAN YALLISI OYUNU

Şayet yolunuz Azerbaycan topraklarına düşerse, gidip görülmesi gereken yer Türk kültürünü kucağında taşıyan Bakü şehridir. Bakü şehri yakınlarındaki Gobustan mağaralarında on bin yıl önce çizilen rakeden insan motifleri de ilginçtir.

Bakü yakınlarında bulunan Gobustan mağaralarında kayalar üzerine çizilen, rakeden insan figürleri ilim adamlarınca incelendiğinde sekiz ile on bin yıllık bir geçmişe sahip olduğu görülür. Bu çizgiler, ilk bakışta el ele tutarak, danseden insan motiflerinin olduğu aşikar olarak anlaşılır.

Kayalar üzerine çizilen bu şekillerin sekiz veya on bin yıl önce çizildiği ise insanı hayrete düşürmektedir. Bugün bile gerek Azerbaycan'da gerekse ülkemizin Anadolu bölgesinde yaşayanların hemen hepsi halk oyunlarını icra ederlerken el ele tutarak yaparlar. On bin yıl önceden bugüne kadar bu köklü figür ve şekil özelliklerinin değişikliğe uğramadan gelmesi dikkate şaayandır.

Bakü yakınlarında bulunan Gobustan kayaları üzerine yapılmış bu şekilleri biraz daha geniş bir şekilde ele alarak incelersek o devrin insanların kayalar üzerine oydukları bu dans motiflerinin merasim amacı taşıdığı gözlenmektedir.

Uzak geçmişte insanlar güneşe, aya, rüzgara, ateşe, ağaçlara ve suya tapar, bunları mukaddes sayar,

Ekber YEŞİLYURT

onların şerefine ibadetler ve merasim oyunları oynarlardı. Bunlar haricinde tabiat olayları da oyunların

Bakü yakınlarında bulunan Gobustan mağaralarında kayalar üzerine çizilen, rakeden insan figürleri ilim adamlarınca incelendiğinde sekiz ile on bin yıllık bir geçmişe sahip olduğu görülür.

doğmasına vesile olmuştu. Dünyanın birçok yerinde tek tanrılı din biliminden önce insanlar ateşe taparlar, ateş insanlar için kutsal sayılırdı.

Azerbaycan'da da bu inkişaf etmiştir. Muhtelif örf ve adetler ve oyunlar ateşe atfedilirdi. Büyük ateşler yakılır merasim şarkıları ve dansları yapılırdı.

Ateş iptidai hayatta da insanlara sıcaklık, aydınlık vermiş yiyeceklere lezzet katmış ve vahşi hayvanlardan korumuştur. Bu nedenle ateşi kutsal saymışlardı.

İşte ateşe ibadet edenler büyük bir ateş etrafında el ele tutarak oyunlar oynar ve ateşin üzerinden grup veya tek tek atlar, ibadet ettiklerine inanır, bu arada da farkına varmadan dansederlerdi. Tabiki o devirlerde dans ustalık kazanmamış, insanlar içlerinden geldiği gibi oynayıp zıplamakta idiler.

Dini merasim hareketlerini ve ibadet biçimlerini bir kalıba sokmamışlar el ele tutarak, kuvvet kazanmış ve düşmanların bölgeye girmesini engellemiş oldukları varsayılır.

Bugüne gelinceye kadar danslar çeşitli evrimlerden geçmiş bugün bile halk oyunları içinde eski yaşamı yansıtan kalıntılar kendini göstermiştir.

Bir çok oyunlar var ki değişiklik göstermesi mümkün olmamış, eski devirlerde Azerbaycan'da özellikle Gobustan mağaralarında kayalar

üzerine çizilen el ele tutularak oyun oynayan insan tasvirleri ile bugün yine bu bölgede oynanan "Yallı" oyunu buna bir örnektir.

Yallı oyunu el ele tutularak Azerbaycan'da oynanan ve çok popüler olan bir oyundur. Şekil ve figür özelliklerini incelediğimizde, Gaziantep ve çevresinde oynanan "Oğuzlu" oyunu ile hemen hemen aynıdır. Birbirinden ayırmak mümkün değildir. İnsanı şaşırtan diğer bir benzerlik de "Yallı" oyunu için ayrı bir kostüm giyilir ki bu giysiler de Gaziantep bölgemiz kıyafetleri ile benzerliği son derece aynıdır. Bir iki motif dışında tabii.

Azerbaycan "Yallısı" ile Gaziantep "Oğuzlu"sunun benzerliği şaşırtıcı olmakla beraber incelendiğinde bu iki oyunun da yazma olmadığı görülür. Yine Anadolu'da, Kars-Erzurum, Ağrı Barları, Bitlis, Siirt, Urfa'nın Halayları, Karadeniz'in Horonu da el ele tutularak oynanmakta ve omuz, omuza el ele birliğin, beraberliğin, kahramanlığın ve düşmana karşı korunmanın simgesi olarak şekillenmiş, değişik kalıplara girmiş, ritim ve melodilerdeki farklılıklarla karşımıza gelmektedir ki bu da iklim ve coğrafi şartlardan değişiklik göstermektedir.

Azerbaycan'dan Anadolu içlerine kadar bir yay çizen özellikle halk oyunlarındaki benzerliğin nereden geldiğini biraz daha incelersek Türklerin çok eski tarihlerde de Azerbaycan ve Doğu Anadolu'da yaşamış olduklarını gösteren bel-

geler Dedekorkut Oğuznamelerinde toplanmıştır.

Türk destan rivayetine göre Oğuz'ların Hazreti İsa'dan önceleri Aras ve Kür Boylarını fethedip buralarda yerleşmiş oldukları bilinir.

Milattan önceleri Horosan'dan

Azerbaycan'dan Anadolu içlerine kadar bir yay çizen özellikle halk oyunlarındaki benzerliğin nereden geldiğini biraz daha incelersek Türklerin çok eski tarihlerde de Azerbaycan ve Doğu Anadolu'da yaşamış olduklarını gösteren belgeler Dedekorkut Oğuznamelerinde toplanmıştır.

gelip, Anı, Kars, Tiflis ve Demirkapı Derbend'e hakim olan Oğuzlar Mardin ile Hemid'e (Diyarbakır) Bayburt ve Gaziantep'e varıncaya kadar uzanan yerlere hükmetmişler ve Kars İlimizin doğusunu teşkil eden Ağcakala ve Sürmeli Şehirlerini de merkez edinmişlerdir.

Bayundur Han Sülalesi'nin damadı sayılan Salvur Kazan Han Hanedanı Türk topraklarında yaşamış ve Öztürkçe konuşmuşlardır.

İçinde türlü zenginlikleri taşıyan Azerbaycan toprağı ve Azerbaycan'da da yaşayan Türk insanının kanında da bizim kanımızdakinin aynı sıcaklığı vardır.

Bu sıcaklık, örf, adet, gelenek, görenekler devam ettiği sürece saklı kalacak, folklorumuz yaşayacaktır.

GÖKHAN

KÜRK GİYİM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ

Ethem GÖKHAN

Bozkurt Cad. No: 26/1
Basmane-İZMİR

Tel: 425 83 25
445 56 56
Fax: 445 55 56

SARAN DERİ

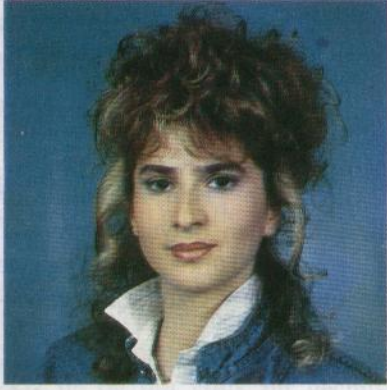
İMALAT - TOPTAN

Sami Davutoğlu

Gökalp mah. 44/1 Sok. No: 44/A-4 (Yenidoğan
Camii Sok.) Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0.212. 558 75 58 510 65 54
Cep Tel: 0.532.314 46 17

60 SENE ÖNCESİNDEN GÜNÜMÜZE

Z. Serpil AYTAÇ

Bugün başta büyük şehirler olmak üzere bütün şehirlerimizde modernleşme, çağdaşlaşma görülse de, hala Anadolumuzun birçok yöresinde törelerimiz, geleneklerimiz tüm renkliliği ve canlılığıyla sürmektedir. Özellikle de köy düğünlerinde...

Hendeğin Kadifekale köyünde bir köy düğünü izlerken düşüncelere daldım. Acaba düğünde gördüğüm, folklorumuza, halk kültürümüze ait motifler 60 sene öncesinde nasıldı?

Bu sorunun en uygun cevabını o günleri yaşamış Anneanemden alabileceğimi düşünerek kendisi ile konuşmaya gittim.

Onu dikkatle dinlerken, çeyiz sandığını da motifleri kağıda dökme ve sizlere aktarma şansını buldum.

O dönemin en önemli giyisizi peştemal dedikleri bir örtü. Bele sarılıyor. Adeta birçok renkten oluşan bir şal.

Peştemal pamuk telinden örülüyor. Kızların sandıklarında genelde 2 tane-den fazla bulunmuş. En büyük çeyizde şimdiki ayakkabı yerine geçen

çarıkmış. Bu da hayvan derisinden yapılmış. Bunun içine koyun yününden kendi elleriyle eğirerek yaptıkları yün çorap giyilirmiş.

Erkekler askere gitmeden önce, kızlar da 15-16 yaşına gelince evlendirilirmiş. Evlenmeden önce gelin ve damat birbirlerini görmezlermiş. Eğer kendilerinininkinden önce bir başka düğün olursa, burada birbirlerini görmeye çalışırlarmış.

Damat tarafından erkekler gidip kız tarafıyla konuşup söz alırmış. Kız isteyip istemediğini annesine söylermiş.

Daha sonra taraflar Nişan tarihi üzerinde anlaşmaya çalışırlarmış.

Nişan günü erkek tarafı kız tarafına verilmek üzere bohça hazırlarmış. Bu bohçada; yüzük, altınlar, elbiselik kumaşlar olurmuş. Nişanda erkekler ve kızlar ayrı yerlere giizlenir, gizli gizli nişanlısını görmek için çaba sarfdermiş.

Bugün başta büyük şehirler olmak üzere bütün şehirlerimize modernleşme, çağdaşlaşma görülse de, hala Anadolumuzun birçok yöresinde törelerimiz, geleneklerimiz tüm renkliliği ve canlılığıyla sürmektedir. Özellikle de köy düğünlerinde...

Erkeklerin hepsi siyah takım, beyaz kolalı gömlek giyirmiş. Eğlencede temel çalgı kemençe olurmuş. Bunun yanısıra davul, zurna, kaval ve tulumla müzisyenler izleyenleri iyice coşturur-

Z. Serpil AYTAÇ Hendek/SAKARYA

muş. Kemençe çalan kişi ortaya alınıp, yanında şarkıyı söyleyen ayakta durur ve çevrelerinde horon oynayanlar olurmuş.

Nişandan sonra düğüne kadar gelin evine bir kere daha gidilip hediyeler verilirmiş.

Kına gecesinde kız evinde kadınlar gelinin ellerine kına yakarlarmış. Her renkten ipek elbise giyip, başlarına beyaz veya kırmızı bir tülbent bağlayıp gelini ağlatmak için hep bir ağızdan şarkı söylerlermiş. O gece de söylenen bir mani'yi Anneanemin ağzından yazıyorum.

Fesumi, fesumi, fino fesumi

Hamamda unuttum altun tasumi

Uzağa giz verme nenem o batır gider

Erkekler de kemençe eşliğinde şarkılar söyleyip horon teperlermiş.

düğünde kız almaya gidildiğinde tulum ve zurna çalınırmış.

60 sene öncesinin gelin arabası el dokuması kilimlerle döşenmiş ve parça kumaşlarla süslenmiş öküz arabası olurmuş. Bazı yerlerde ise yayan gidilip gelin at üzerinde taşınırmış.

Bu yazdıklarımı Ananem'in ağzından aktardığım için bazı şeylerin detayları yok. Çünkü 60 sene öncesini hatırlamak güçleşiyor. ama onlar bizim törelerimiz, anelerimiz. Bugün birçoğu bile halen geçerliliğini koruyor.

Ve biz Türk milleti Ananelerimize, örf ve adetlerimize bağlıyız. Ve umarım her zaman da devam ederiz.

Çünkü onlar bizim geçmişimiz. Ve geçmiş de geleceğin aynasıdır. Her yerde bu örfler geçerli olmasa da onlar her zaman geleceğe yansiyacaktır. ■

ÖZBEKİSTAN HALK YEMEKLERİ (ÖZBEK PİLAVI)

Hazırlayan: **Sacide GÜNGÖR**

Özbekistan...! Orta Asya'da yer alan bir Türk Cumhuriyeti. Kapalı bir topluma sahip. Yıllarca kendi bünyesinde adet, gelenek ve görenekleriyle iç içe yaşamış ve folklorunu değişen teknolojinin esiri yapmadan bu günlere taşımıştır.

Giyim-Kuşamından yemeklerine kadar kendi özünü buram buram hissetmiştir. İşte Özbek pilavı...! Özbekistan'a gidipte o müthiş pilavı yememek gerçek bir kayıp. Artık ülkede ekol haline gelmiş bir yemek Özbek pilavı.

Özbekistanda bütün Özbek kadınları gibi erkekleri de bu pilavı yapmayı biliyorlar. Güne başlarken erkenden kalkılır, kadınlar soğan doğrarken erkeler de havuçları doğrarlar ve bunları kavurup pilavı hazır ederler. Hazırlanan bu pilavı yiyip işlerine giderler. Yenilen pilav onları bir gün boyunca tok tutacak kadar doyurucu bir özelliğe sahiptir.

Özbek geleneğinde pilav hazırlanırken biri gelipte o malzemenin içerisinden bir parça almaya kalkarsa kesinlikle engellenir.

Çünkü inanışa göre hazırlanan pilavın malzemesinden bir parça dahi alınırsa o pilavın yapıldığı evin huzurunun kalmayacağı,

ailenin dağılacağı ve bereketin biteceği inanışı vardır. Halk arasında bu kadar önemli bir yeri olan Özbek pilavının tarifine bakalım.

MALZEME

- 1 Kilo pirinç
- 1 Su bardağı yağ
- 1/2 Kilo dana eti
- 2-3 Baş soğan
- İzmir üzümü
- 2 Ayva

HAZIRLANIŞI :

Soğan kızarana kadar kavrulur. Dana eti bütün olarak soğana ilave edilir ve kavurmaya devam edilir. Havuçlar kibrit çöpü şeklinde kesilir ve içerisine atılır. Üzüm de ilave edildikten sonra ayva çekirdekleri ayıklanmış olarak ikiye bölünür ve kabuğu ile ilave edilir. İçerisine kaynar su ilave edildikten sonra 10 dk. kadar haşlanır. (İçerisindeki et pişene kadar.) Yıkamış pirinç her yere eşit gelecek şekilde malzemenin üzerine dağıtılır. Üzerine kaynar su ilave edilir. Suyu bitene kadar kapağı açık pişirilir. Kaşık ile üzerinden

2-3 delik açılır. Pirincin dibe çok memesi gerekir. Açılan deliklerden suyu olup olmadığı kontrol edilir. Suyu bitince pilav ortaya toplanır. Çok kısık ateşte 20 dk. ağız kesimlikle açılmayacak şekilde demlenir. Pişince ters çevrilir. Ayva ve et parçalanır. Üzerine süs olarak yerleştirilir. Pilavın kenarına domates ve acı biber söğüş olarak dizilir. Arzuya göre kırmızı biber ya da domates salçası da konulabilir.

Özbekler hazırlanan bu pilavı kendilerine özgü bir şekilde elleriyle yerler. Kaşık asla kullanmazlar. Üç parmak (Baş, işaret ve orta parmak) arasına alınan ekmeğe ile pilavı tabaktan alıp yerler.

ÇAY

Özbek pilavının yanında Özbek çayı içilir. Ve bu çayı özellikle soğuk içerler. Çayın özelliği hazmı kolaylaştırması, tansiyonu düşürmesi, böbrekleri çalıştırması ve nefesi açmasıdır. Tomurcuklar 5 dk. su içerisinde tutulduğunda büyük yapraklar haline gelip çay rengini ve tadını bulur.

Kişisel Görüşme:

Altan SÖKMEN, İST.1995

Siirt Yöresi

Bölgesel Eğlenceleri ve Halk Giyisileri

Niyazi ENGİNSU

Niyazi ENGİNSU

BÖLGESEL EĞLENCELER

Dinsel Bayramlar ve Geleneksel Şenlikler

CİGOR (Çıktagör)

Asırlardan süre gelen bu eğlence Şubat ayı içinde ayın görüldüğü ilk pazartesi günü başlar, bayram havası içinde üç gün devam eder. İlk gün erkekler, diğer günlerde kadınlar ayrı ayrı tepelere, gezilerek mesire yerlerine giderler. Özellikle Botan kıyısındaki RESUL HACER (Elçi kayası, Peygamber kayası) Cigor'da ilgi görür. Burada baharı müjdeleyen nergis çiçekleri, korkunç uçurumlardan büyük tehlikelere katlanılarak toplanır. Mahalli yemeklerden olan Bubar ve Rayuş-Meketüp tatlısını'da birlikte götüren Siirt'liler akşama kadar buralarda eğlenirler.

ŞİHİR

Şehir, Türkçede "Sergi ve Panayır" anlamına gelmektedir. Mayıs ayının 13. günü başlayıp, bir ay devam eder. Süslenen kadınlar ve kızlar, kent dışın-

da belli olan mesire yerlerine giderler. Salıncaklar kurulur, nişanlı genç kızlar para karşılığında sallanırlar. Bu gelenek, evlilik çağına giren genç kızların kendilerini en iyi şekilde gösterip beğendirme amacını güder.

YUMURTA BAYRAMI

Mayıs ayında yapılan bu mahalli bayram sırasında her evde renk renk yumurta kaynatılır. Nişanlı kızlara, komşulara yumurta gönderilir. Kurulan bayram yerinde çeşitli renklere boyanmış yumurtalar tokuşturulur. ŞEYH HALİL-İ FERD mezarlığında yapılan şenlikler arasında erkekler çeşitli oyunlar oynar, yarışmalar düzenlerler, ertesi gün de nişanlıların eğlencesi başlar. Buna "ŞİHRİL MEMELİK" (Nişanlı teşhiri) denir. Her aile müstakbel gelinini alıp "ŞEYH-ÜT TÜRKİ" tepesindeki "ŞEYH OSMAN" mevkine giderek eğlenirler.

HALK GIYSİLERİ

GIYİM KUŞAM:

İl merkezinde yörede bir değişime uğrayan yöre giyim kuşamında geleneksel özellikler büyük ölçüde korunmaktadır. "ŞIRNAK ŞALI ŞAL ŞEPİK" yöre adıyla özdeşleşmiş günümüzde kullanılan geleneksel giyim kuşam öğeleri arasındadır. Giysilerde gösterişe önem verilmektedir.

1-ERKEK GIYSİSİ

Geleneksel erkek giyimi "ŞAL ŞEPİK"tir. Şırnak, Ernh, Pervari yöresinde el tezgahlarında elde bükülen tiftik ipliğinden mahalli olarak dokunan kumaşlardan yapılan elbiseye

"ŞAL ŞEPİK" denir.

Bu kıyafetler beyaz, siyah çizgili, kaytan işlemeli cepken yelek ve çok geniş paçalı pantolondan oluşur.

CEPKEN (ŞEPİK)

Kolları uzun, kol ağızları ve kolluk altları yırtmaçlı, önü açık, yakasız V şeklinde bir tür cekettir.

PANTOLON (ŞAL)

Çok geniş paçalı pantolondur.

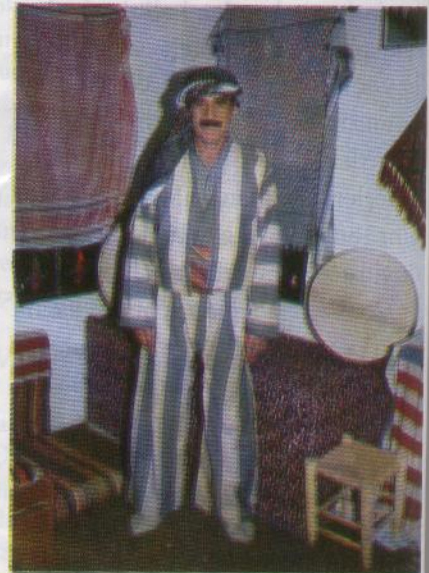
YELEK

Aynı desen kumaştan sırtı astarlı ve tokalıdır. Şallar genelde üç çeşittir.

a- Desenli olanlar: Gençler tarafından giyilir.

b- Mavi ve mor olanlar: Orta yaşlılar giyerler.

c- Gri ve krem olanlar : Yaşlılar giyerler.

Şallarda kök boya kullanılır. Kök boya bitki köklerinden elde edilir.

GÖMLEK (KURTEK)

Yöreye özgü yakasız, kırmızı lacivert çizgili, düz beyaz gömlek giyerler. Yörede bu gömleğe **Kurtek** denir. Gömleğin uzun kolları bileklere sarılmaktadır. Sarkan kısma "LEVENDİ" veya "CELAHÜ" denilmektedir. Kumaşların cinsi poplin veya kutnidir. Ayrıca bileklerin birine kırmızı diğere beyaz, parlak kumaştan parçalar bağlanıp sarkıtılır.

BAŞ

"Agal Cemadan" denilen büyük poşullar sararlar.

BEL

Şal (KUŞAK PİŞTİK) bağlanır, üzerine palaska takılır. Kuşak beli hem soğuktan korur hem de cep vazifesi görür. Aksesuar olarakda yelek üzerine köstek takılır.

AYAKLAR

Çarık Harik (Reşşik), kundura denen ayakkabı türü kullanılmaktadır. İçine de düz beyaz, el örgüsü yün çorap giyilir. Çorapların burun kısmında da işleme vardır. Topuk kısmında da işleme olabilir.

2- KADIN GIYSİSİ

BAŞ

Başta fes bulunur. Üzerine kenarları oyalı, pullu veya boncuklu beyaz tül-bent bağlanır, onun üzerine renkli poşullar bant şeklinde sarılıp arkadan bağlanarak sarkıtılır. Kadınlarda saçlar ise bölük adı verilen çok sayıda peliklerle örülüp, fesin üzerine dikilip aşıya sarkıtılır. Saçların uçlarına mavi boncuk süs olarak takılır. Aksesuar olarak da en üste alın kısmına cühnüük (sivik) takılır. Boyuna da altın veya gümüş kolye takılır.

Ayrıca da muska takılabilir.

İÇ GÖMLEĞİ (BİNKRASİ)

En içe uzun kollu, boyu diz altına kadar uzanan ve kollarında dilcikler (uçık) bulunan içlik (binkras) giyerler. Dilcikler (uçık) en üste giyilen mintan (üçetek) dirsek kısmına bağlanır.

Mintan (üçetek) giyilmezse entarinin (kras) dirsek kısmına bağlanır. Dilciklerin (uçık) görevi iş yaparken kolu temiz tutmak içindir. Kumaşların cinsi beyaz üzerine küçük çiçekli basma veya Amerikan bezindedir. Ayrıca bileklerin birine kırmızı, diğere beyaz olmak üzere parlak kumaşlardan parçalar bağlanıp sarkıtılır.

ENTARİ (KIRAS)

İçliğin (Binkras) üzerine renkli, desenli pazen, divitin, basma, ipek, şifon ve kadifeden yapılan, boyu ayak bileklerine, kolları da bileklere kadar uzun olan bel kısmı sık öteki kısımları bol ve büzgülü entari (kras) giyerler. Entariler (kras) farbalı veya farbasız da olabilir.

MİFTAN-GİTAN (ÜÇEREK)

Entari (kras) üzerine kadifeden veya "Şırnak-Şalı"ndan yapılan önü boydan boya açık, ayak bileğinden 10 cm

yukarıya kadar uzun olan yanları yalnız entari (kras) giyilirse üzerine yelek de giyilebilir.

BELE

Ağbani, yün kuşak veya gümüş kemer bağlanır.

ALTA (ŞALVAR)

Desenli ve renkli pazen, divitin, basma, ipek kumaşından ayak bileği ve belden lastikli ağı diz hizasında olan şalvar giyerler.

AYAĞA

Beyaz yün çorap, çarık veya Reşşik (Harik) giyilir.

1. Reşşik (Harik)

Üzeri kıl ve yün, altı kenevir, dokuma ile örülü bir tür ayakkabıdır. Kenevir dokuma kenevir saplarından yapılır. Yapımı daha ziyade Pervari'nin dağ köylerinde yaygındır.

2- Çarık

Manda gönünün sırt kısmından yapılan bir çeşit yün çorapla giyilen ayakkabıdır. Tek parça gönden yapılan ayakkabının etrafı ile topuğu kapatmış sırım ile bağlanarak ayağa giyilir. Yalın ayak giyilmez.

Baki kalan şu kubbede bir hoş seda (2)

İbnülemin Mahmut Kemal'in Vasiyeti

VASİYETNAME

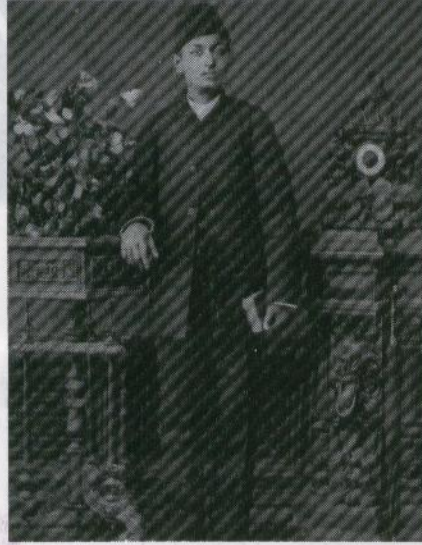
T.C.
İstanbul 13'ncü Sulh
Hukuk Hakimliği

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Elhamdülillah aklen ve bedenen kemal-i afiyette olduğum halde medeni kanun ahkâmına tevfikân, hiçbir kimseden korkmadan ve hiçbir kimsenin cebrine tabi olmadan son arzularımı mezkur kanunun 478'inci maddesi mucibince İstanbul'da Mercan Mahallesi Mühürdar Eminpaşa Sokağındaki konağımda 1955 Haziranının 23'üncü günü kendi elimle yazıyorum.

Kendime kimseyi mirasçı nasbetmeyerek tasarruf nisabına taalluk eden hakkımı tamamen müdafaa ediyorum. Esasen mahfuz hisseli mirasçım bulunmadığından kanunen haiz olduğum mutlak salahiyete binaen terekemin tamamı üzerinde tasarruf ederek metrukatımı berveçhiati umur-ı hayriyyeye tahsis ve arzularımı ve vasiyetlerimi bu vesikada tadat ve isdar ediyorum:

1 - Müstakilen maliki bulunduğum İstanbul'da Mercan'da Mühürdar Mehmet Emin Paşa Sokağındaki yeni 13 ve eski 8 numaralı konağımı ve müstemilatını (teferruat kabilinden olan ve olmayan menkul mallar hariç) aşağıda gösterilen maksada ve gayeye, tesbit ettiğim kayıt ve şartlar dairesinde tahsis ederek (İbnülemin Mahmut Kemal Tesisi adı ile hükmi şahsiyeti haiz Medeni Kanunun 437'nci maddesinin bahsetmiş olduğu salahiyete müstenid, ölümüne bağlı tasarruf yoluyla, yani ölümünden sonraya muzaf olarak

İbnülemin Mahmut Kemal

vasiyet suretiyle vakfettim. Şöyle ki:

a - Vakfettiğim bahsi geçen bina daima İbnülemin Mahmut Kemal Yurdu) namı ile yad olunmak ve halihazırını ile mamur olarak muhafaza edilmek şartıyla halen İstanbul'da hali faaliyette bulunan İmam ve Hatif mektebinin tesisindeki gayeye ve maksada tahsis olunmuştur. Bu mektepte okuyacak talebe ile mektebin hey'eti ideresince verilecek karar üzerine İstanbul'daki Üniversitelerde din-i İslamın farazine itina ve riayet ile iştihar eden mütedeyyin ve müstahak talebe için bina, yurt olarak kullanılacaktır.

b - Tesisin uzuvları şunlardır: Tesis hey'etinin içinde müttefikân yahut ekseriyetle seçeceği tesis müdürü, tesis idare heyeti; Tefviz makamı, idare heyeti tesisin mümessilidir. Kararını ittifak yahut ekseriyetle alır.

c - Tesis idare heyeti şu suretle teşekkül eder: İstanbul Müftüsü, İmam Hatip mektebini himaye için çalışan İlim Yayma Cemiyetinin

Hazırlayan : Ahmet BAYSAL

İdare heyeti reislerinden biri ve hayatları müddetince Yapı ve Kredi Bankası İdare Meclisi Reisi Bay Kazım Taşkent, İstanbul Basın Kurulu Reisi Bay Hakkı Tark Us, İlim Yayma Cemiyeti idare azalarından Bay Nazif Çelebi, inhilal halinde yerine diğer azalar tarafından intihap olunacak zat, tesavii ara halinde en yaşlı zatın bulunduğu tarafın namzedi.

d - Tesisin teftiş makamı, devlet adına Diyanet İşleri Reisidir.

e - Yurda yerleştirenler için teberrular dahi kabul edilecek olan tesise irad temin etmek üzere dış bahçede mülkiyet hakkı tesise ait olmak ve konak binasına asla dokunmayıp ayrıca bir bina inşa etmek yahut bu bahçeden diğer münasip yoldan istifade esbabını istikmal eylemek muktezidir.

f - İbnülemin Mahmut Kemal Yurdunun bir afet sebebiyle hiç istifade edilmeyecek hale gelmesi üzerine sigorta bedeli ile ödenmek yahut sair suretle ihya edilmek, mümkün olmadığı takdirde sigorta bedeli ve enkazın ve bahçe kısmının satılmasından hasıl olacak meblağ ile Yurt hali sabıkına irca olunacaktır. Bahçenin satılması keyfiyeti ancak bütün takdirlerin semeresiz kalması haline racidir ve bu zaruretin Teftiş makamınca da kabul edilmiş bulunması meşruttur.

2 - Yakarıca 7 hissede altısına mutasarrıf olduğum Yeni Mahalledeki ev ve araziyi ölümünden sonraya muallak olarak merhum kardeşim Selim Beyin kızı Selma Hanıma vasiyet ediyorum.

3 - İstanbul Üniversitesi 27 Mart 1953 tarihinde hibe edip senetle temlik ve teslim edip bilahare istiarede bulunduğum eşya,

ölümümü meteakiben Üniversitedeki Kütüpheneme nakli ve yazı ve resim levhaların duvarlara asılması ve yazı ve alet ve edevatın, billur bardaklar, kase ve tabaklar, destiler, fincanlar ve sairenin vitrine dizilmesi bu kabil eşyanın yerleştirilmesi işinin Fatihte Fevzipaşa Caddesindeki hanesinde mukim Yüksek Mühendis Ekrem Hakkı Beye yaptırılmasını vasiyet ediyorum.

İbnülemin Mahmut Kemal

Yan sayfada ve yukarıda vasiyetnamede de belirtildiği ve konağın olduğu gibi muhafaza edilmesi şartıyla İmam Hatip okulu talebeleri için yurt olarak kullanılması, ancak konak binasına asla dokunulmayıp Konak müstemilatından bulunan bahçeye yapılacak tesisten, gelirin konağın imarına tahsis edileceği ifade edilmiştir. Kaldı ki tebrü ettiği (İlim Yayma Cemiyeti) Saygısızlık Yayma Cemiyeti- Ölümünden bir iki ay sonra daha kefeni solmadan beni dışarı atıp koca konağı hak ile yeksan edip yerine 50-60 odalı iş hanı inşa ettiler nerede kaldı vasiyetname bu kadar saygısızlık olur!.. Kaldığı harfiyat esnasında çıkan eski eserleri Müzeler Müdürlüğüne bildirmeleri gerektiği halde bir gece içinde hemen o güzelim eserleri beton ile ört bas ettiler. Nerede kaldı bunların İlim Yayma Cemiyetlikleri? Sadece beni konaktan apar topar polis, jandarma marifetiyle sokağa attılar. Ben de amcamım vefatından evvel Yıldız'da Balmumcu'da (İba) Bloklarında inşa edilmekte olan binalardan birinde bir daireye talip olmuştum. Ucuz taksitlerle

ancak üç ay zarfında teslim edeceklerini söylemişlerdi. Bu durum karşısında ben de bu Cemiyetin güya en işgüzar, en faal üyesi olan Hacı Nazif Çelebi'den günlerce rica ettim. Aman bana üç ay gibi bir zaman tanıyın. Evim bitsin derha çıkacağım dememe rağmen maalesef kabul ettiremedim. Bir bağ bağışladık. Bir salkım üzümü esirgediler. Halbuk Rahmetli, Konağa bir çivi dahi çaktırmazdı. Bu hususta bir anımı anlatayım: Vaktiyle evlerde, konaklarda öyle modern banyolar bulunmazdı. Bizim konakta her katta büyük yıkama bükler içinde çinko kaplı gusulhaneler bulunurdu ve helalar! şimdiki evlerin bir odası kadar büyüktü. Ben de 1950'lerde İstanbul Eminönü balıkhanesinde çalışmaktaydım. Öğle yemeklerini evde yemek için Mercan'da bulunan konakımıza çıkardım fakat bu sıcaklarında çok zor oluyordu. Rıza Paşa Yokuşu epeyce beni terletiyordu. Eve geldiğimde bir duş almak istiyor insan, bu bir ihtiyaçtır. Fakat ne mümkün! Gusulhanelerde su tesisatı yoktu. Ben de o büyük helalardan birinde musluktan lastik boru ile ucuna bir de süzgeç takmak suretiyle duş yapmıştım. Zira eve tesisat yaptırmak şöyle dursun bir çivi dahi çaktırmazdı. Amcam Allah rahmet eylesin, çok muktesitti. Suret katiyede bir damla suyun israfına tahammül edemez, hemen ağzını açar gözünü yumardı. Her gün saat 9.00'da İstanbul Üniversitesi'ndeki kütüphanesine gider akşam saat 5.00'te eve gelirdi. Günlerden bir gün yine ben eve geldim. Hava çok sıcaktı. Aman hanım ben bir duş yapayım dedim. Duş girdim. Aradan üç beş dakika geçti geçmedi amcam mutadın hilafına biraz hastalanmış eve erken gelmişti. Pat pat pat.. Kapı vuruluyor. Ben de hanım vuruyor sandım. "Ne var Raha" dedim. "Ben Raha değilim"... Meğer Raha'ya sormuş. "Nedir bu su sesi? Şırlı şırlı akıyor", Raha da "Ahmet biraz terli geldi, duş yapıyor demiş". Ben de kapı vurulunca hemen musluğu kapadım. "Ahmet nedir o? Horhor çeşmesi gibi suları akıtıyorsun. Ne zannediyorsun sen? Su ömrü uzatır mı? Bilakis su vücudun törpüsüdür. Güvenme kapa haydi kapa! Suyu boşa akıtma" diye sert sert bağırdı. Benim de duş burnumdan geldi. Tevekkeli değil kendisi beş vakit namaz kılarken fakat ben şaşardım. Ufacık bir maşrapa ile abdest alırdım ve senede üç en çok dört defa beraber hamama giderdik. Ben utanırdım. Hamam da Kapalıçarşı Örucülerkapısı hamamı idi. Ben her hafta gittiğimde natır sorardı. "Nerede amca bey yok mu?" Yahu onu alıştırın her hafta o da gelsin. Ne mümkün! Kedinin sudan korktuğu gibi korkardı. Bu nekesliği yüzünden bir türlü evlenememiş. Sadrazam Said Paşa'nın kızına on, on beş defa talip olmuş maalesef cimriliği, nekesliği yüzünden evlilik tahakkuk edememiş. Hatuncağız biraz da şişmancana imiş, gözü korkmuş, kendisi anlatırdı. Onu beslemek zor ben onu nasıl beslerim diye her seferinde bir bahane ile evlenmekten vazgeçmiş. On beş, on altı yaşlarında Sadaret Başkatipliğine tayin olmuş. Çok dirayetli ve çalışkanlığı, dürüstlüğü ile temayüz etmiş, birkaç zaman sonra da (Eyalat-ı Mümtaze) Kalem Müdürlüğüne terfi ettirilmiş ve orada uzun zaman çalışmıştır

TAR

Alpays ÜNSAL

Müzik toplumun sosyal yapısını gösteren en büyük araçtır. Toplumun dünya görüşünü, sanata bakış açısını, estetik zevklerini yansıtır ve yönlendirir. Müziğin geçirdiği evreler, o toplumun geçirdiği sosyal evrelerle sıkı sıkıya ilişkilidir. Fazla uzaklara gitmeden Cumhuriyet dönemine şöyle bir baktığımızda bu hemen göze çarpacaktır. Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyetine müziğimizde de önemli derecede bir değişme söz konusudur. Çünkü siyasi ve sosyal alanda çok önemli bir değişme başlatılmıştır. Bu değişmelerle birlikte müzik aletleri de çeşitli evrimler geçirmektedir. Ya da kaybolmaktadır.

Ben bu yazı dizisinde Azerbaycan halk çalgı aletlerinin tarihi süreç içerisinde geçirdiği aşamaları başta

TAR olmak üzere yazmaya çalışacağım.

Tar, Azerbaycan ve Asya ülkelerinde geniş yayılmış çok eski bir çalgı aletidir.

“Tar”ın kelime anlamı, tel demektir. Tar ayrıca “veter” demektir. Yani geçmiş dönemlerde tar veter olarak da adlandırılmıştır. Veter kelimesinin anlamı dairenin herhangi iki noktasının birleştirilmesinden elde edilen çizgidir. Türkçede ise buna kiriş denmektedir. Buradan da anlaşılıyor ki günümüzde müzik aleti olan tar’ı tar kelimesiyle sıkı bir ilişki vardır. Eğer tar kelimesi kiriş demekse bu kiriş sözü tarın tellerini simgelemektedir.

Yalnız tar değil birçok aletin adında tar sözcüğü geçmektedir. Dutar, Setar, Çahrtar, Pençtar, Sestar ve hatta gitar. Buradan da anlaşılacağı gibi dutar iki kiriş demektir. Du sözü Farsça’da iki demektir. Setar üç kiriş demektir. Yani üç tel demektir.

Tar’ın tarihinin araştırılmasında bir çok anlaşılması çok zor tariflere rastlanmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi tar sözcüğünün kirişi ifade etmesi neticesinde birçok aletin adında tar sözcüğü geçmektedir.

Buradaki bu benzeşme sebebiyledir ki bazı araştırmacılar tar bir başka aletin değişmeye uğraması sonucuna varmıştır. Şayet öyle olsaydı en az yirmi aletin isim benzerliğinden bu aletin inkişafı söz konusu olurdu.

İran Musikişinası El Negihan Veziri’ye göre tar önceleri perdesiz ve tel sayısı az idi. Farabi onu perdelere böldü, ve tel sayısını arttırdı. Farabi’nin yaşadığı dönem (871-950) Ancak Farabi’nin eserlerinde hiç de tar

ismine rastlanmamıştır. Farabi “Kitap el Musiği” eserinde, tambur, ud, rübab, ney gibi musiki aletlerinden söz ettiği halde tarın adı geçmemiştir. Farabi ayrıca bu aletlerin çok iyi ifacısı olmuştur. Burada da görüleceği gibi tambur ve diğer telli aletler tarla karıştırılmıştır.

Yine İran musikişinasilerinden Ruhili Haligi, Veziri’nin bu fikri için hikaye demiştir. Bu gibi fikirler olmuştur. Ancak meselemiz tarın diğer aletlerle komşuluğunu araştırmaktır.

R. Haligi’ye göre setarın sesinin az olması münasebetiyle ilk ve orta tele birer tel daha eklenmiştir. Daha sonraları bu beş telli tar olmuştur.

Uzun yıllar İran’da Fars musikisini araştıran Amerikalı bilim adamı E. Zonis’e görede beş telli tar setara çok benzemektedir. (Perde sistemi olarak setarı andırmaktadır.) Ancak yine Ella Zonise göre setarın gövdesi dutar gibi tek, tarınki ise çift çanaklıdır.

Ayrıca başka fiziksel olarak hiç bir alete benzememektedir. Kafkasya dışında hiç bir yerde rastlanmamakta, Kafkasya’da da buna benzer bir alete rastlanmamıştır. Bu alet İran’a Kafkasya’dan gelmiştir.

Fransız Prof. J. Düring ise “Tar katiyetle Azerbaycan’ındır” ifadesini kullanmıştır. Çünkü en geniş oranda yaygın ve gelişmiştir. 5, 11, 13, 18 telli olmak üzere Azerbaycan da kullanılmakta ve Azerbaycan dışında 5 telden sonrası kullanılmamaktadır. Bu konuya daha sonra değinilecektir.

Tarihi verilere dayanarak tarın tarihi X. ve XI. asırdan başlamaktadır. Daha önce belki tar vardı ama adına yazılı olarak hiç rastlanmamaktadır.

Bu tarihlerde İran'da da böyle bir aletin adına rastlanmamaktadır. İsfahandaki 40 sütunlu tiyatrodaki musiki meclisi tablosunda çok çeşitli müzik aletleri olduğu halde tara benzer bir alet yoktur.

İlk defa XI. asırda yaşamış olan Azerbaycan şairi Kurtan Tebrizi divanında tarın adına rastlıyoruz:

**Bülbülün neğmesi, suların şırıltısı
Cenk tar ve rübab seslerine garişmişdir
Bultta ıldırımın sesi De'din sesi kimidir.**

XI. asırdan sonra tarın adına yine rastlanmamaktadır. Taki Fuzuli'ye kadar (XVI.) Fakat bazı tarihçiler (O. G. Kasimov, S. Abdullayera) XII. asırda Nizami Gencevinin İskendername eserinde tarın adının geçtiğini söylemektedirler.

**"Sahnenin kumbezi düzgünse eğer
Orda sessiz tarda güzel ses verir."**

**"Muggeni tek birce gece de çal tar
Meni bu dar yolda azabdan gurtar."**

**"Belke genişlensin, açılıns yolun
Görüm bu darlıktan asude olum."**

XVI. yy.ın büyük şair ve filozofu Mehemmet Fuzuli tardan söz etmiştir.

**"Tar öz-özümüne govularak sır sapından
Açdı düğünü söyledi; Ey hendemin insan**

**Ne'met verenim vardı menin belki ezelden,
Bağlanmış idi gelbine gelbimdeki teller.**

**El vurmuş idim eşgine, eşg ile yanardım
Ehsan denizinde özümü gerg sanırdım...**

**Düşmüş bir uçuk daş kimi endim uçaklıktan
Çerhin bu işinden olub avara yıkıldım
Dehrin azarından üreyim yandı sıklıdım**

**Geçmişki cemiyet heç düşmedi yada
Evvelki havalar uçarak gittide bade"**

Burada şair tarın unutulduğunu halkın yadına düşmediğini (hatırlanmadığını), çaldığı havaların (melodilerin) unutulduğunu tarın kendi dilinde söylüyor ve nasıl tekrar dirildiğini şu şiirde anlatıyor.

**"Bağlanmış apadı meni menzile bu insan
Tapşırıda telimize bir kitabın en an**

**Bu bahtı cavan gitti bükük birce gocaydı
Yahşıyla yaman görmüş idi fikri ucaydı**

**Topladım men nimet veren ol insanı tapdım
Ahır mene nimet veren ol bir canı tapdım"**

Fuzuli eserlerinde cenk ve setardan da söz etmesinden dolayıdır ki sonu tarla biten aletlerden değilde asıl tar'dan söz etmektedir diyoruz.

XIX. asrın şairlerinden Seid Azim Şirvani şiirinde tara yer veriyor.

**"Güş gıl ey ki, bilersen özünü vagifi-kar.
Agah ol, görki nedir haleyi-ney nağmeyi tar"**

"Bazı sovyet musigişinaslar tarın XVI-XIX. asırlar arasında Kuzey Azerbaycan'da yani Sovyet Azerbaycan'ında tarla ilgili hiçbir belgeye rastlanmadığını söyleselerde Azerbaycan tarihi müzesinde bir yazı vardır. Tar 1744'cü ilde Şuşada düzeltilmiştir." Yani tar 1744 de Şuşada yapılmıştır. Buradan da görülüyor ki 1744'de Azerbaycan Şuşada yerli bir usta tar yapmış ve tarın içine damgasını vurmuştur. Sözü edilen tar 5 telli tardır.
Azerbaycan Tari: V. Abdulgasimov

devamı gelecek sayıda

Şenol Deri

DERİ VE MAMÜLLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Sezgin Başdemir

Merkez: Ziyagökalp mah.
46. Sok. No: 51
Zeytinburnu / İst.
Tel: 510 08 69
664 07 26
664 07 27

Şube: Mithatpaşa cad. Tatlıkuyu
Sok. Altunhan No:5/8
Beyazıt/İstanbul
Tel: 638 02 91 - 516 93 31

Fırat Deri GÖKHAN
EXCLUSIVE LEDER

San. ve Tic. Ltd. Şti.

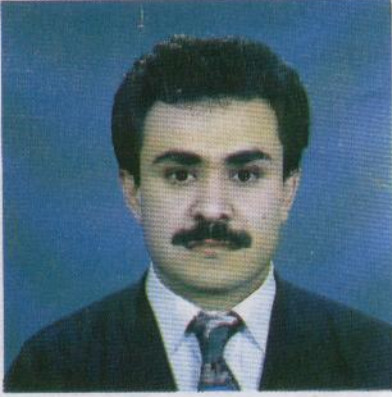
Hacı Bayram GÖKHAN

Merkez : Zübeyde Hanım Cad. No: 112 Zeytinburnu / İstanbul
Tel : 0.212 546 10 74 - 547 69 57 - Fax: 0.212 547 69 57

MÜZİK ve BİLGİSAYAR

Haydar TANRIVERDİ

İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuarı
Öğretim Görevlisi

Haydar TANRIVERDİ

Günümüzde, bilgisayarın gelişimi, hayret verici bir şekilde devam etmektedir. Tıp'dan uzaya, ulaşım-dan ev gereçlerine ve müzik sektörüne kadar hemen her yerde bilgisayar kullanımı hızla yayılmaktadır. Televizyon, dergi ve gazetelerdeki bilgisayar endüstrisini takip ediyorsak, bu alanın teknolojik değişimler ve kişiler tarafından yönlendirildiği anlaşılır bir şekildedir. Bir kaç girişimci tarafından istifade edilen fikirler, binlerce insan tarafından ortaya atılıp, geliştirilmektedir.

İkinci Dünya Savaşından sonra sürekli gelişme gösteren elektronik bilgisayarlar, digital sistemle işleyen, digital bilgisayarın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu buluşlar günümüzün mikro bilgisayarlarını doğrudan etkilemiştir.

Bilgisayar elemanları, üzerinde tuşlar bulunan klavye, monitör, çalışmanın hızlandırılmasını sağlayan ve kumanda aleti görevi yapan "Mouse", kablolar ve üzerine kayıt yapılan disketlerden oluşur.

Bilgisayarın müzik alanında kul-

lanılmasını sağlayan "midi" Müzik Enstrümanları Digital Arabirimi denilen, bir çok mesaj ve komutlar içeren bir haberleşme sistemi bulunmaktadır.

Midi bilgisayar ile diğer müzik aletleri arasındaki bilgi alışverişini sayısal sentezleme yolu ile sağlayan bir sistemdir. Bu sistem bilgisayar ve bilgisayar ile kullanılan diğer müzik enstrümanları üzerinde mevcut bulunmaktadır. Birbirleri ile bağlantıları kablolar (Midi kabloları) vasıtası ile kurulur.

Türk Müziğinin gelişmesinde çok önemli bir yer tutacağına inandığım bilgisayar, çağımızın etkili aletlerinden biri olmuştur. Bilgisayarın icat edilişi hayli eski olmasına rağmen müziğe uygulandığı ancak yirminci yüzyıla isabet eder.

Ümid ediyorum ki Türk Müziğinin bütün sanat dallarının, gerek icrasında, gerekse arşivlenmesinde bu aletin büyük faydaları olacaktır. Ve görevi üstlenmede en önemli sıralardan birini kapayacaktır.

Şahsi kanaatimce Türk Halk Oyunlarındaki, notasyon ve teorik bilgilerin tesbiti ve arşivleme çalışmaları bu şekilde yapılmalıdır. Bilgisayar disketleri hacimlerinin küçüklüğü ile daima taşınır ve yıpranmaz niteliklere sahiptirler.

Bu vasıflardan dolayı disketler, nota kağıtları, albüm ve kitaplar gibi eskime, yırtılma, kirlenme gibi dış etkenlere karşı kendini koruma özelliğine sahiptir.

Disketlere kaydedilmiş oyun notaları istenildiği an printer denilen kopyalama aleti ile kağıt üzerine

dökülüp çoğaltılabilirler. Notaya alınmış oyun müzikleri ister tek sesli, ister çok sesli olsun, tüm orkestrasyonu birlikte kaydedilebilir.

Yörelere oyun müzikleri ve diğer teorik bilgiler disketlere kaydedilerek sağlıklı ve düzenli bir arşiv oluşturulabilir. Bilgisayarlı çalışmada kaydedilen oyun müzikleri üzerinde istenildiği zaman, istenilen şekilde değişiklikler yapabilmek imkanı bulunmaktadır.

Örnek verecek olursak, disketlere arşivlenmiş olan herhangi bir yöre oyununun, daha önceki sahne düzeninden farklı bir sahne düzeninde oynanması gerektiğinde düzeltmeler çok kolay bir şekilde yapılabilir.

Oyun müziklerinin tekrarlarında veya notasyonda yapılması gereken değişiklikler eski çalışmanın üzerinde düzeltmeler yapılarak, müziklerden sonraki aşamalarda canlı olarak ilave edilecek çalgı veya araçların üzerine ilave edilmesi de mümkündür.

Yarışmalar ve gösterilere hazırlık çalışmalarında canlı sazlarla uzun uzun provalar yapmaya gerek bulunmamaktadır. Zira disketlerde mevcut olan oyun müziklerinin kasete çekilen kopyasıyla istenildiği zaman, istenildiği kadar prova yapmak imkanı vardır.

Yukarıda açıklanmış olan fikirler doğrultusunda, bilgisayarın, sağlıklı bir arşivleme yapmak, zaman ve ekonomik tasarruflar sağlamak açısından, nedenli faydalanılması gereken bir alet olduğu ortadadır.

Hazırlayan: Hasan ÖZTÜRK

Hoyder (Halk Oyunları Yaşatma Derneği) 1975 yılında Milli Türk Talebe Birliği'nden ayrılan birkaç arkadaş önderliğinde Laleli'de kurulmuştur.

Kurucuları arasında:

Şadiye Fakioğlu,
Şahap Fakioğlu,
Burhan Gül,
Mustafa Özden vardır.

Dernek ilk çalışmalarına 20-30 kişiyle Pertevniyal lisesinde başladı.

Hoyder (Halk Oyunlarını Yaşatma Derneği) in elemanlarının çoğunun öğrenci olması sebebiyle çalışmalarını maddi açıdan zorluklar arasında sürdürmeye çalışıyordu. Derneğin maddi ihtiyaçları gösterilerden sağlanan paralar ile karşılanmaya çalışılıyordu.

Derneğin amaçları arasında olan sevgi, saygı ve disiplin dernek elemanları tarafından hep ön planda tutulmuştur. Amaçlar yalnız bununla kalmayıp iyiyi, doğruyu ve yararlı olanı bulmak ilke edinilmiştir.

Ayrıca dernek güzel ülkemizin örf ve adetlerini yöre yöre en güzel bir şekilde ifade etmeyi, milli duygularımızı, düşüncelerimizi iyi bir şekilde birleştirip

kitleleri bir araya getiren halk oyunlarımızı geliştirmeyi ve yaşatmayı ilke edinmiştir. Bu amaçla doğrultusunda çalışmalarımıza sırasıyla Beyazıt İlkokulu, Bayrampaşa Kültür Merkezi ve Gedikpaşa İlköğretim okulunda devam edildi. Dernek çalışmalarına 1993-94 yılları arasında ara vermiş ve 1995-1996 döneminde faaliyetlerine aşağıdaki yönetim kurulu ile sürdürmeye başlamıştır.

Başkan	: M. Zeki BAYKAL
2. Başkan	: Gökalp AKBULUT
Genel Sekreter	: Çetin KAHYA
Teknik Başkan	: Latif ERDOĞAN
Muhasip	: Nihat BİLGİN
Kostüm Sorumlusu	: Gürkan GENÇ

37 tane üyemizle 01-EYLÜL-1995 tarihinde 58. Bulvar Caddesi No: 93 Kat 3 Zeytinburnu/İstanbul Tel: 664 81 30 adresinde 95-96 dönemini açmış bulunmaktayız.

Kişisel görüşme: Gökalp AKBULUT, 48.1995

Bibliyografya Çalışması

Ahmet AYDIN

Sakarya Üniversitesi

Fransızca, İngilizce Okutmanı

HALK MÜZİĞİ

- 01 ATUNER, Ferdi** : Sadi Yaver Ataman ile bir Konuşma. Musiki Mecmuası, (177-178), 11-12.62 S. 288-269. S.281
- 02 ARASLI, Altan** : 60 Yıl Önce Derlenmiş Birkaç Kırım Türküsü. Musiki Mecmuası, (256), S.70. S.15-17
- 03 ARIN, Cavidan** : Nida Tüfekçi ile Türk Halk Müziği Üzerine Yapılan Bir Röportaj, Musiki Mecmuası. (224). 7.67. S.9
- 04 ARIN, Cavidan** : Türk Halk Musikisi Üzerine Nida Tüfekçi ile Bir Konuşma. Musiki Mecmuası, (232), S.68, S.24
- 05 ATAMAN, Sadi Yaver**: San'atın Susadığı Halk Kaynağı, Musiki Mecmuası, (132-183). 4.5.63. S.43-45
- 06 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinde Çok Seslilik. Musiki Mecmuası, (184), S.63. S.79
- 07 ATAMAN, Sadi Yaver**: Folklorculukta Disiplin ve Halk Musikisi (1). Musiki Mecmuası, (185), 7.63, S.109-110
- 08 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Genel Görünüşü (2), Musiki Mecmuası, (186), 8.63, S.147-149
- 09 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (1) Musiki Mecmuası(190), 12.65, S.265-268
- 10 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (2), Musiki Mecmuası,(191) 1.64 S.294-295
- 11 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (3). Musiki Mecmuası,(192),2.64. S.330-331
- 12 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (4). Musiki Mecmuası, (193), 3.64, S.10-11
- 13 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (5). Musiki Mecmuası, (194), 4.64, S.54-55
- 14 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (6). Musiki Mecmuası, (195), 5.64, S.92-23
- 15 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (7). Musiki Mecmuası (198),8.64,S.184-185
- 16 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (8). Musiki Mecmuası (199)9.64,S.206,S.221
- 17 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (9). Musiki Mecmuası,(200),10.64,S.280-282
- 18 ATAMAN, Sadi Yaver**: Türk Halk Musikisi

Ahmet AYDIN

Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik tezleri ile bir araştırma yaptırmaktadır. Bu araştırmaların neticesinde dağınık halde bulunan bilgiler belli kaynaklarda toplanmaktadır.

İ.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Türk Halk Müziği alanında Sanatta Yeterlik tezi yapmaktayım. İ.T.Ü. Devlet Konservatuarı Öğretim Üyesi Sayın Şenel ÖNALDI tez danışmanımdır. Hocam, "Türk Musikisi Mecmuası / H.Sadettin AREL" ve "Türk Folklor Araştırmaları / İhsan Hinçer" adlı dergilerde Türk Halk Müziği ve Oyunları Hakkında Yazılmış Makalelerin Bibliyografya İncelemesi ve Sonuçları" konulu bir tez vermiştir.

Yukarıda adları belirtilen mecmualarda çok değerli makale ve yazılar buldum. Böyle zengin bir kaynağın tanıtılmasında bana fırsat veren değerli Hocam Doç.Dr. Şenel ÖNALDI'ya şükranlarımı sunarım.

Bu yazımla, Türk Folklor Müziği ve Oyunlarının bibliyografya çalışmalarını sunuyorum. İlgilenenler için faydalı olacağını umuyorum.

Kaynaklar, İstanbul Beyazıt Devlet Kütüphanesi süreli yayınlar bölümünde bulunmaktadır.

Bibliyografya çalışmasında, yazar soyadlarının alfabetik sıralaması yapılmıştır. Bu bibliyografya özetlemesinin açıklaması şöyledir:

Milletleri ayakta tutan, bir bütün halinde kalmasını sağlayan unsurların başında kültürleri gelmektedir. Hepimizin bildiği gibi, kültür bir yaşam biçimidir. Yaşam biçimini kaybetmiş toplumlar, başka kültürlerin etkisine girer ve yavaş yavaş özbenliğini ve kimliğini kaybeder; başka milletlerin içinde eriyip yok olur.

Zengin kültür kaynaklarımızın en başta gelenlerinden biri de, folklorumuzdur. Bu zengin kaynak, Türk Milleti'nin yaşayışını, düşüncesini, estetik zevkini ve geçirdiği devirleri bütün yönleriyle geçmişten geleceğe aktarmakta ve yaşama şevki vermektedir.

Ayrıca folklor, bir milletin vücud oluşunda, gelişmesinde karanlığı, şüphe ve tereddütleri aydınlatan ciddi ve önemli bir belge olarak da büyük faydalar sağlamaktadır.

Musiki ve oyun folklorumuz, folklorumuzun diğer dalları gibi zengin ve etkilidir. Bunların başında Türk Halk Müziği ve Türk Halk Oyunları gelmektedir. Halk müziğinin ayrılmaz bir parçası da, halk oyunlarıdır.

Müzik ve oyundaki müşterek unsur, ritimdir. Birbirlerini tamamlayan halk müziği ve halk oyunları toplumun en çok ilgi duyduğu konulardır. Yeryüzünde bulunan milletler bu iki konuya büyük önem vermişler ve faydalar sağlamışlardır.

Halk müziği bir toplumun duygu ve düşüncesinin müzik ile ifadesidir. Halk oyunları ise, bir hareket sanatı olup bir milletin yaşama neşesinin ve ruh coşkunluğunun hareket ile ifadesidir.

Bu konuda, Kültür Bakanlığı'na bağlı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı, TRT Kurumu ve Üniversitelerimiz bünyesinde açılan Devlet Türk Musikisi Konservatuarları ciddi araştırma ve derlemelere girişmişlerdir. Başvurulacak yeterli kaynaklar az bulunmaktadır.

İ.T.Ü. Devlet Türk Musikisi Konservatuarı bitirme ödevleri,

sinin Tonal Bünyesi ve Metrik Sistem (10).
Musiki Mecmuası(201), 11.64, S.280-282
19 ATAMAN, Sadi Yaver: S.Y. Ataman'ın Açıklamaya Cevap Yazısının Son kısmı. Musiki Mecmuası, (203), 1.65, S.346-349
20 ATAMAN, Sadi Yaver: Milli Musikimizi leri Götürmek için Neler Nasıl Yapılmalıdır? Musiki Mecmuası, (205), 3.65, S.6-8
21 ATAMAN, Sadi Yaver: İstanbul Konservatuarı Folklor İnceleme ve Derleme Kurulu. Musiki Mecmuası,(244), S.69, S.6-7
22 ATAMAN, Sadi Yaver: Folklor Müziği ve Gençliğin Müzik Akımı Musiki Mecmuası, (267), 2.71. S.20-21
23 AYTER, Adli : TRT'de Azeri Ağzı Karmaşası. Musiki Mecmuası,(414),9.86, S.25-27
24 BARDAKÇI, Murat : Mehter'den Bando'ya.Musiki Mecmuası,(412),S.86, S.21-24
25 BARTOK, Bela : Türkiye'de Halk Türküleri Derlemeleri, Musiki Mecmuası, (187), 9.63, S.165-167
26 BARTOK, Bela : Halk Musikisi Hakkında Musiki Mecmuası, (224-225-226), 11-12.66.-1.67 S.257-261
27 BÜYÜKARKIN, Bekir: Akıncılar ve Bir Türkü, MusikiMecmuası, (224-225-226). 11-12.66.-1.67 S.241-242
28 ÇEPNİ, Tümer : Türk Halk Ezgilerinin Çatışı. Gidişi ve Dizilerinin Saptanması Hakkında Düşünceler Musiki Mecmuası. (354). 4-79. S.15-24
29 DEMİRCİOĞLU, Y. Ziya: Dünyada İlk Musiki Folkloru Hareketleri. Musiki Mecmuası, (241), 12.68 S.8-9
30 DEMİRCİOĞLU, Ziya : Türk Musikisi Folklorunun Maseri Değerleri. Musiki Mecmuası. (243), 2.69 S.11-12
31 DEMİRCİOĞLU, Y. Ziya: Memleketimiz -de Musiki Folklor Hareketleri (1). Musiki Mecmuası, (244), 3.69 S.12-13
32 DEMİRCİOĞLU, Y. Ziya: Memleketimizde Musiki Folklor Hareketleri (2). Musiki Mecmuası, (245), 4.69 S.13-14
33 DEMİRCİOĞLU, Y. Ziya: Memleketimiz -de Musiki Folklor Hareketleri (3). Musiki Mecmuası, (249), 8.69 S.10
34 EASWOOD, T.H. : Türk Halk Şarkıları -nin Armonize Edilmesi Hakkında. Musiki Mecmuası. (193), 3.64 S.4-5
35 GAZİMİHAL, M. Ragıp: Usun Hava-Bayati-Varsaki-Bozlak İloğlu-Mani. Musiki Mecmuası, (237), 8.68 S.10-13
36 GÖRÜN, Mete : Türk Halk Müziği Araştırma Raporu. Musiki Mecmuası, (294), 4.74 S.9-13
37 JUDETZ, Eugenia P. : Dobruca'dan Birkaç Türk Havası. Musiki Mecmuası, (263-264), 10-11.70, S.11-12-13
38 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Asırlar Boyunca Tarihi Türk Musikisi (1). Musiki Mecmuası, (239), 10.68 S.11-14
39 KÖSEMİHAL, M. Ragıp: Asırlar Boyunca Tarihi Türk Musikisi (2). Musiki Mecmuası, (240), 11.68 S.13-15
40 KÖSEMİHAL, M.Ragıp : Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (1) Musiki Mecmuası. (391), 5.82 S.27-30
41 KÖSEMİHAL, M.Ragıp : Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (2). Musiki Mecmuası, (393), 7.82, S.26-30
42 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (3). Musiki

Mecmuası, (394), 8.82 S.21-22
43 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (4). Musiki Mecmuası, (395), 9.82 S.26-29
44 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (5). Musiki Mecmuası, (396), 10.82 S.28-30
45 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (6). Musiki Mecmuası, (399), 1.83 S.14-16
46 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (7). Musiki Mecmuası, (401), 6.83 S.14-16
47 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (8). Musiki Mecmuası,(405), 6.84 S.21-22
48 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (9). Musiki Mecmuası, (406), 9.84 S.19-23
49 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (10). Musiki Mecmuası, (407), 12.84 S.24-25
50 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (11). Musiki Mecmuası, (408), 3.85 S.29-31
51 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (12). Musiki Mecmuası, (410), 9.85 S.23-24
52 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (13). Musiki Mecmuası,(411), 12.85 S.28-29
53 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (14). Musiki Mecmuası, (414), 9.86 s.28-30
54 KÖSEMİHAL, M.Ragıp: Türk Halk Müziklerinin Kökeni Meselesi (15). Musiki Mecmuası,(415), 12.86 S.25-27
55 KIZILTUĞ, Fırat : Konservatuvar Halk Musikisi Konseri Musiki Mecmuası, (196), 6.64 S.124
56 MİMAROĞLU, K.İlhan: Halk Musikisi ve Bela Bartok.Musiki Mecmuası,(187),9.63 s.164
57 OZANOĞLU, İhsan : Kastamonu Türklerinden Sabahın Seher Vaktinde. Musiki Mecmuası, (386), 12.81, S.12-14
58 OZANOĞLU, İhsan : Çanakkale Türküsü. Musiki Mecmuası, (389), S.82 S.8
59 ROSONYI, Laszlo : Eski Türklerde Musiki Folkloru.Musiki Mecmuası, (299), 9.74 S.4-7
60 SALCI, Vahit Lütfi : Gizli Halk Musikisinde Armoni Hareket ve Alametleri. Musiki Mecmuası, (212),10.65, S.243-245
61 SALCI, Vahit Lütfi : Gizli Oyunlarda da Armoni ve Koro Alamet ve Hareketleri. Musiki Mecmuası, (213), 11.65, S.277-279
62 SUNGUROĞLU, İshaki: Harput-Elazığ Halk Havaları Hakkında.Musiki Mecmuası, (254), 1.70, S.22-23
63 TAN, Nail : Halk Müziğimizi Yozlaştıranlar. Musiki Mecmuası, (276), 10.72, S.14-17
64 TAN, Nail : Türk Halk Müziğinde Söze Değer Vermeyen Uygulamalar Üzerine. Musiki Mecmuası, 8347), 9.78, S.5-8
65 TONGUR Hikmet : İstanbul Konservatuarında Folklor İnceleme ve Derleme Heyeti. Musiki Mecmuası, (243), 2.69. S.24-25
66 TONGUR, Hikmet : Halil Bedii Yönetken. Musiki Mecmuası, (244), S.69, S.26-29
67 ULUEMİR, Muammer: Üç Dörtlük Halk

Ezgilerinde Söz Düzümü (1). Musiki Mecmuası,(421), 12.88, S.10-14
68 ULUEMİR, Muammer: Üç Dörtlük Halk Ezgilerinde Söz Düzümü (2). Musiki Mecmuası,(423), 12.88, S.10-14
69 ÜNGÖR, Nefise E. : Sadi Yaver Ataman'ın Cevapları. Musiki Mecmuası, (241), 12.68, S.10
70 ÜNGÖR, Nefise E. : Suat İşıklı'nın Cevapları. Musiki Mecmuası, (243), 2.69, S.22-23
71 ÜNGÖR, Etem Ruhi : Bir Folklor Musikisi Anketi ve Cevaplarımız. Musiki Mecmuası, (291), 1.74, S.21-25
72 ÜNGÖR, Etem Ruhi : Halk Ezgileri Notaya Almada Makamla İlgili Sorunlar. Musiki Mecmuası. (357), 4.79, S.5-13
73 ÜNGÖR, Etem Ruhi : Bartok'un Türkiye'deki Araştırmaları Musiki Mecmuası, (78), 4.81, S.25-27
74 YÖNETKEN, Halil B. : Halk Müziği Motiflerinden Faydalanma. Musiki Mecmuası, (137), 7.59.S.142, S.147
75 YÖNETKEN, Halil B. : Fikir ve Sanat. Musiki Mecmuası,(139), 9.59. S.205, S.215
76 YÖNETKEN, Halil B. : Dr. İgnaz Kunaş ve Plevne Türküsü. Musiki Mecmuası. (150), S.60, S.552, S.575
77 YÖNETKEN, Halil B. : Halk Müziği ve Müzik Eğitimi. Musiki Mecmuası, (155), 1.61.S.716-717
78 YÖNETKEN, Halil B. : Gerçek Halk Musikisi ve Piyasa Türküleri. Musiki Mecmuası, (188), 10.63, S.196
79 YÖNETKEN, Halil B. : Radyolarımızda Türk Müziği. Musiki Mecmuası, (246), 5.69, S.6-7
80 YÖNETKEN, Halil B. : Türkiye'de Müzik Folkloru Çalışmaları. Musiki Mecmuası, (398), 12.82, S.5-10

HALK OYUNLARI

01 ATAMAN, Sadi Yaver : Zeybeklerin Soy ve Zeybek Oyunları.Musiki Mecmuası, (259), 6.70, S.10-11
02 BANARLI, Nihta Sami: Halk Oyunları, Musiki Mecmuası, (80), 10.54, S.247-248
03 BÜRÜN, Vecdi : Halk Oyunları Bayramı. Musiki Mecmuası, (175), 9.62, S.216
04 OĞULTÜRK, Halil : Halk Danslarımız. Musiki Mecmuası, (179-180-181), 1.2.3.63. S.6-7, S.24
05 ÖZERGİN, Kemal M. : Sivas İli Halk Oyunları, Musiki Mecmuası, (200), 10.64, S.235-236
06 ÖZ TELLİ, Cahit : Geç Kaldığımız Bir Konu. Musiki Mecmuası, (217),3.66,S.11-12
07 REŞİDOĞLU, M. : Milli Oyunlardan Bir Demet Musiki Mecmuası, (196), 6.64, S.108
08 REŞİDOĞLU, M. : Yedinci Halk Oyunları Bayram Musiki Mecmuası, (199), 9.64, S.202, S.219
09 SİYAVUŞGİL :Halk Oyunları Bayramı Musiki Mecmuası (175), 9.62, S.199, S.219
10 YILDIZ, H. Dursun : Türk Halk Oyunları Bayramı. Musiki Mecmuası, (199), 9.64, S.203

Derneğimiz 1994-95 sezonuna 01.10.1994 tarihinde başlamış, çalışmalarını Karagümürük İlkokulu'nda sürdürmüştür.

5 Aylık bir çalışmanın ardından 18 Şubat 1995 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın düzenlemiş olduğu "Derneklerarası Halk Oyunları Yarışması"na 4 ekibimizle katıldık. Yarışmaya düzenlemesiz dalda: **Karadeniz Akçaabat Erkek, Muş-Varto** ekiplerimizle

Düzenlemeli daldan ise;

Artvin ve Manisa Kız ekiplerimizle katılıp derneğimizi en iyi şekilde temsil etmeye çalıştık.

28 Mart 1995 tarihinde ise Basın müzesinde "Motif Halk Bilim Ödül Töreni" düzenlendi. Bu vesileyle değişik alanlarda ödüller sahiplerine verildi.

Yıl boyunca yapılan çalışmalarımızın ürünü olan oyunları 2 Mayıs 1995'te Feza Kültür Merkezi'nde "Motiflerle Anadolu 7. Halk Oyunları Şöleni"ni düzenleyerek başarıyla sergilemeye çalıştık. Böylelikle gecemizi 800 kişilik bir seyirci potansiyeli ile geride bıraktık. Bu gecede gösterilerini sunan ekipler ve çalıştırıcılarımız şunlardır:

Elazığ	Ekibi	: Gökalp Akbulut
Van	"	: Latif Erdoğan
Diyarbakır	"	: Mustafa Güral
Muş-Varto	"	: Neşe Özlük
Adıyaman	"	: Ökkeş Kapucu
Artvin	"	: Neşe Özlük - Mustafa Güral
Karadeniz Kız	"	: Gürkan Genç
Adıyaman Çocuk	"	: Mehmet Göz

Gecemiz sunuculuğunu Sayın Ayşe Gül, Demiray Errol ve Rıza Pekkuysal yaptı.

Engin kültürümüzün bir kolu olan Halk Oyunlarını gelecek nesillere aktarmak amacı ile kurulan derneğimizin 7. Kuruluş yıldönümünü ise 24 Haziran 1995 tarihinde Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda düzenlediğimiz şenlikle kutladık. Şenliğimizi 105 kişilik bir eleman kadrosuyla gerçekleştirdik.

Bu şenlikte çeşitli mizansenler ve otantik değerler taşıyan oyunlarımızı sergiledik. Şenliğimizin programı, ekiplerimiz ve çalıştırmamız sırasıyla:

1. Bölümde,

Kına Gecesi

Manisa Kız	Ekibi :	<i>Neşet Keskin</i>
Trabzon Erkek	“ :	<i>Gürkan Genç</i>
Muş-Varto	“ :	<i>Neşe Özlük</i>
Kafkas	“ :	<i>Ekber Yeşilyurt</i>

2. Bölümde,

Adıyaman Ekibi	:	<i>Neşet Keskin</i>
Aşıklar Atışması	:	<i>Aşık İsmail Azeri</i> <i>Ahmet Poyrazoğlu</i>
Trabzon Kız Ekibi	:	<i>Gürkan Genç</i>
Plaket Töreni	:	
Artvin Ekibi	:	<i>Neşet Keskin</i>

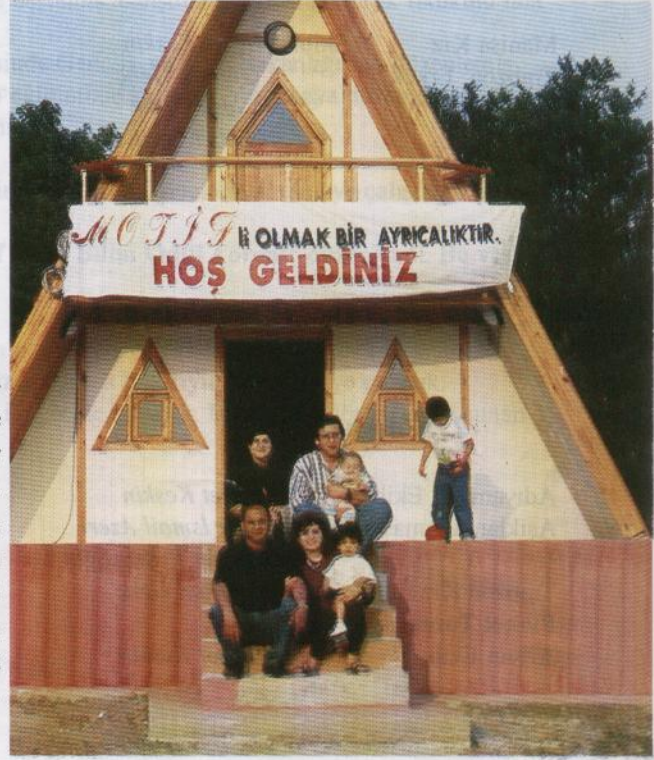

Bir sanatçı bölümünde ise Türk Halk Müziği'nin güçlü sesi ve yorumcusu Selahattin Alpay, seslendirdiği birbirinden güzel ve hareketli parçalarıyla bizlere ve seyircilere coşkulu anlar yaşattı. Şenliğimizin sunuculuğunu Salim Şen yaptı. Fatih Kaymakamız Sayın Halil Kanat'ın şenliğimize teşrif etmeleri bizleri çok onurlandırdı. Kültürümüze yapmış olduğumuz katkılardan dolayı Fatih Kaymakamı Sayın Halil Kanat Başkanımız M. Zeki Baykal'a bir plaket sundu.

Gecemize malum sebeplerden dolayı katılamayan Sayın Başbakanımız Prof. Dr. Tansu Çiller, Kültür Bakanımız Sayın Ercan Karakaş, Kültür Bakanlığı Halk Oyunları Geliştirme Genel Müdürü Yardımcısı Sayın Aydın Yerlikaya, İstanbul Valisi Sayın Hayri Kozakçıoğlu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Erzincan Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcısı Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Başkanı Sayın Yard. Doç. Dr. Ahmet Erzioğlu, İ.T.Ü Devlet Konservatuarı Öğretim üyesi Y. Doç. Dr. Gökten Ay, birer tebrik telgrafı göndererek tebriklerini sunmuşlardır.

2 Temmuz 1995 tarihinde kır gezimiz Tekirdağ Saray ilçesinde "Motif Cennet Çiftliği"nde 700 Kişilik bir eleman ve aile topluluğu ile gerçekleştirilmiştir. (sağdaki resim)

5-7 Temmuz 1995 tarihinde İskenderun'da düzenlenen "14. Uluslararası Turizm ve Kültür Şenliği"ne katılmış ve derneğimizi festivalde Hocamız Ekber yeşilyurt yönetimindeki Kafkas ekibi temsil etmiştir. Ekibimiz festivalin açılış kortejine katılmış, daha sonra İskenderun anıt Alanı ve Belediye Başkanlığı önünde gösterilerini sunmuştur. İskenderun Belediyesi Başkanı ve Festival Yürütme Kurulu Başkanı Sayın Mete Aslan tarafından ekibimiz makamına davet edilmiş, çeşitli ödüller ve hediyelerle bizleri onurlandırmıştır. (Altındaki resim)

Derneğimizin faaliyetleri hiç durmadan ve aralıksız sene boyunca devam etmektedir. 3 Eylül 1995 tarihinde çalışmalarımız ve ücretsiz kayıtlarımız başlamış bulunmaktadır. Büyük bir proje ile 1995-96 sezonu faaliyetleri gerek yurt içi gerekse yurt dışı festival ve gösterilere katılarak gerçekleştirecektir. Bütün üyelerimize, tüm Halk Oyunları Camiasına ve Sayın Halkımıza duyurulur.

KO&TA

TEX

C O M P A N Y

Adres: Hattat Sok. Taşkent Pasajı No: 35

Tel: 0.212 516 93 88 - 518 31 55 Fax: 0.212. 518 31 63

Fabrika : 0.212. 556 10 07 - 575 89 70 - 506 58 77

BS BAYKALLAR
Şişli
ARACILIK HİZMETLERİ LTD. ŞTİ

Çarşıkapı Divanı - 1. Ali Sok. Kalaycıoğlu İşhanı No: 12
Beşiktaş Kat: 34490 Beyazıt/İST
Tel / Fax : 0 212 638 57 79 0 212 516 96 89

FOCUS (0 212) 588 01 73 - 632 23 81

baykallar
Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

ERKEZ : Çarşıkapı Divanı Ali Sok. No: 9/A
Beyazıt - İSTANBUL
TEL : 0212. 516 34 30 / 3 Hl. • 516 16 47 / 2 Hl.
FAX : 0212. 516 48 30

GAZA : Mıfıtapaşa Cad. Büyük Haydar Efendi Sok.
No. 34 Beyazıt - İSTANBUL
TEL : 0212. 518 05 07 • 518 07 08
517 93 89

BE : Hatboşu Zübeyde Hânım Cad. No. 104
Zeytinburnu - İSTANBUL
TEL : 0212. 510 88 73 • 510 88 74
FAX : 0212. 510 88 75

BRIKA : Çanılı Tabakhaneleri 4. Sok. No. 7
Çanılı - UŞAK
TEL : 0276. 212 13 13
FAX : 0276. 215 58 10

baykallar

Deri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Tekel 133 Yaşı

Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü (Tekel), Türkiye'nin en önemli Kamu İktisadi Kuruluşlarının başında gelmektedir.

Kuruluşunun 133. yılını kutlamakta olan Tekel Genel Müdürlüğü'nün Cumhuriyet sonrası yapısının temeli, 1932 yılında tütün, alkollü içkiler, tuz, barut ve patlayıcı maddelerle ilgili "inhisar" hizmetlerini yürütmek görevi ile kurulan "Inhisarlar Umum Müdürlüğü"nün teşkilî ile atılmıştır.

Gelişen şartlara göre bu yapı, 1946 ve 1983 yıllarında değişimlere uğ-

ramış; Hükümeti ile Karşılıklı Şu hal Genel 11.03. yılın; ile bug zamanı So düzen Mamul Sektör çok ür banıcı luşları olan 1994 y trilyon leşmiş Kurum masını

2001 dünyasında,
yeniliği ve değişimi yakalayın

2001

Görevler ve Faaliyetler

Kuruluşumuz başlıca Tütün ve Tütün Mamulleri, İçki, Maden / Turizm, Kimya sektöründe faaliyet göstermektedir. Statüsünde belirtilen her alandaki sinai ve ticari faaliyetleri yerine getirmeye yönelik görevlendirmeler yapılmıştır.

● 1177 Sayılı Tütün Teşkilatı Kanunu ile 4250 Sayılı Inhisarlar Kanunu ile Inhisarlar Genel Müdürlüğü Sayılı Tuz ve Patlayıcı Madde İşletme Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

● Bira, viski, şarap ve diğer alkollü içkiler, kolsüz içkiler, kahve ve kahve hüvelinin imal, ithal ve satışının imal, ithal ve satışına ilişkin her türlü faaliyetlerde bulunmak,

● Faaliyet konularına giren ürünlerin kalite, verim ve işletme tekniğinin geliştirilmesi için araştırma, yetiştirme, ıslah gibi her türlü faaliyetlerde bulunmak, bunun için gerekli laboratuvarlar kurmak ve işletmek,

● Ürünlerini ambalajlamak, bunun için ambalaj endüstrisi kurmak,

● Üreticinin desteklenmesi, ürün kalitesinin ve veriminin yükseltmesi için gerektiğinde avans vermek,

● Faaliyet konuları ile ilgili olmak üzere, yurt içinde ve yurt dışında şirket

özetleme, Tütünün di mesisi v Şarap mesisi, şarapta a por dü Uğra birçok madde hal etm ta düz netleyi Tekel madde kaçakı takibi, miş bu

Kültür ve Spor

Tekel, ekonomiyeye sağladığı katkılarının yanı sıra Türk kültür ve sanatı ile Türk sporuna hizmet etmek amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Birincisi 1987 yılında "Türk Tütünü" ikincisi 1988 yılında "Türk Bağcılığı ve İçki Sanayi'nin Türkiye Yaşamındaki Yeri ve Önemi" üçüncüsü 1989 yılında yapılan "Türkiye'den Peyzajlar" 1990 yılında "Serbest" konulu resim yarışmasının

dan "Çağdaş Türk Sanatı" yarışması ile tes- amaciyıla Sanat Galerimiz, yarışmaya katılan eserlerin yıtıra dır san "Ser- uludur. Tekel yarışma eserlerini, her yıl yurdun çeşitli illerinde sergimeyi ilke haline getirmiştir. Eserler şimdiye kadar İstanbul, Ankara, İzmir, Trabzon, Adana, Antalya, Bursa, Balıkesir, Eskişehir

25.000.TL.

bu amaçla, İstanbul

Şarap ganize daha ren bu yılın nitelik Ulus- lık ve fisi'nin esinde ararası na 27 olmak katil-